

SEANCES DU JEUDI 8 DECEMBRE 1988
VERGADERINGEN VAN DONDERDAG 8 DECEMBER 1988ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERINGSEANCE DE L'APRES-MIDI
NAMIDDAGVERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 710.

ORDRE DES TRAVAUX:

Pages 710 et 714.

QUESTION ORALE DE M. DENEIR AU MINISTRE DE LA
DEFENSE NATIONALE SUR «UN ACHAT DE VETE-
MENTS POUR L'ARMEE»:*Orateurs:* M. Deneir, M. Coëme, ministre de la Défense
nationale, p. 710.QUESTION ORALE DE M. BOCK AU MINISTRE DES TRA-
VAUX PUBLICS SUR «LE PARACHEVEMENT DE L'AU-
TOROUTE E411 BRUXELLES-LUXEMBOURG»:*Orateurs:* M. Bock, M. Coëme, ministre de la Défense
nationale, p. 710.

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi dispensant les communes de dresser, en 1988,
la liste des électeurs pour les élections législatives.Discussion générale. — *Orateur:* Mme Panneels-Van
Baelen, rapporteur, p. 711.

Discussion et vote des articles, p. 711.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1988-1989
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1988-1989

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 710.

REGLING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijden 710 en 714.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DENEIR AAN DE
MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «EEN
TEXTIELAANKOOP VOOR HET LEGER»:*Sprekers:* de heer Deneir, de heer Coëme, minister van
Landsverdediging, blz. 710.MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER BOCK AAN DE
MINISTER VAN OPENBARE WERKEN OVER «DE
AFWERKING VAN DE AUTOSNELWEG E411 BRUSSEL-
LUXEMBURG»:*Sprekers:* de heer Bock, de heer Coëme, minister van Lands-
verdediging, blz. 710.

ONTWERP VAN WET (Beraadslaging):

Ontwerp van wet waarbij de gemeenten vrijgesteld worden
van de verplichting om in 1988 de kiezerslijst voor de
parlementsverkiezingen op te maken.Algemene beraadslaging. — *Spreker:* mevrouw Pan-
neels-Van Baelen, rapporteur, blz. 711.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 711.

QUESTION ORALE DE M. VAN APEREN AU MINISTRE DE L'INTERIEUR, DE LA MODERNISATION DES SERVICES PUBLICS, ET DES INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES ET CULTURELLES NATIONALES SUR « LA PROBLEMATIQUE DES SERVICES DE SECOURS DANS LES REGIONS FRONTALIERES »:

Orateurs: M. Van Aperen, M. Chevalier, secrétaire d'Etat à l'Education nationale, adjoint au ministre de l'Education nationale, W. Claes, p. 711.

ALLOCUTION DE M. SWAELEN, PRESIDENT DU SENAT, A L'OCCASION DU 40e ANNIVERSAIRE DE LA DECLARATION UNIVERSELLE DES DROITS DE L'HOMME:

Orateurs: M. Swaelen, Président du Sénat, M. Martens, Premier ministre, p. 712.

PROJET DE LOI (Votes réservés):

Projet de loi portant des dispositions relatives au statut monétaire, à la Banque Nationale de Belgique, à la politique monétaire et au Fonds monétaire, p. 715.

SECURITE DES INSTALLATIONS NUCLEAIRES:

Votes sur les amendements déposés aux recommandations de la commission, p. 717.

PROJETS DE LOI (Votes):

Projet de loi contenant le budget du ministère de l'Emploi et du Travail pour l'année budgétaire 1988, p. 721.

Explication de vote: *Orateur: M. Janzegers, p. 721.*

Projet de loi contenant le budget du ministère des Classes moyennes pour l'année budgétaire 1988, p. 722.

Projet de loi contenant le budget du ministère de la Défense nationale pour l'année budgétaire 1988, p. 722.

Projet de loi contenant le budget de la Gendarmerie pour l'année budgétaire 1988, p. 723.

Projet de loi contenant le budget du ministère de la Justice pour l'année budgétaire 1988, p. 723.

Projet de loi portant des dispositions relatives au statut monétaire, à la Banque Nationale de Belgique, à la politique monétaire et au Fonds monétaire, p. 724.

Projet de loi dispensant les communes de dresser, en 1988, la liste des électeurs pour les élections législatives, p. 724.

VOTE SUR LA MOTION DEPOSEE EN CONCLUSION DU DEBAT CONSACRE AU RAPPORT SUR LA SECURITE DES INSTALLATIONS NUCLEAIRES:

Page 725.

Explications de votes: *Orateurs: Mme Herman-Michielsens, MM. Hatry, Gryp, p. 725.*

QUESTION ORALE DE M. BAYENET AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « LE DEMANTELEMENT DE LA VOIE FERREE DINANT-GIVET »:

Orateurs: M. Bayenet, M. Hansenne, ministre de la Fonction publique, p. 726.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VAN APEREN AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN, VAN DE MODERNISERING VAN DE OPENBARE DIENSTEN, EN VAN DE NATIONALE WETENSCHAPPELIJKE EN CULTURELE INSTELLINGEN OVER « DE PROBLEMATIEK VAN DE HULPDIENTEN IN DE GRENSSTREKEN »:

Sprekers: de heer Van Aperen, de heer Chevalier, staatssecretaris voor Onderwijs, toegevoegd aan de minister van Onderwijs, W. Claes, blz. 711.

TOESpraak VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER VAN DE SENAAT, BIJ DE 40^e VERJAARDAG VAN DE UNIVERSELE VERKLARING VAN DE RECHTEN VAN DE MENS:

Sprekers: de heer Swaelen, Voorzitter van de Senaat, de heer Martens, Eerste minister, blz. 712.

ONTWERP VAN WET (Aangehouden stemmingen):

Ontwerp van wet houdende bepalingen met betrekking tot het monetair statuut, de Nationale Bank van België, het monetair beleid en het Muntfonds, blz. 715.

VEILIGHEID VAN DE KERNCENTRALES:

Stemmingen over de amendementen ingediend bij de aanbevelingen van de commissie, blz. 717.

ONTWERPEN VAN WET (Stemmingen):

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid voor het begrotingsjaar 1988, blz. 721.

Stemverklaring: *Spreker: de heer Janzegers, blz. 721.*

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Middenstand voor het begrotingsjaar 1988, blz. 722.

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Landsverdediging voor het begrotingsjaar 1988, blz. 722.

Ontwerp van wet houdende de begroting van de Rijkswacht voor het begrotingsjaar 1988, blz. 723.

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Justitie voor het begrotingsjaar 1988, blz. 723.

Ontwerp van wet houdende bepalingen met betrekking tot het monetair statuut, de Nationale Bank van België, het monetair beleid en het Muntfonds, blz. 724.

Ontwerp van wet waarbij de gemeenten vrijgesteld worden van de verplichting om in 1988 de kiezerslijst voor de parlementsverkiezingen op te maken, blz. 724.

STEMMING OVER DE MOTIE INGEDIEND TOT BESLUIT VAN HET DEBAT OVER HET VERSLAG BETREFFENDE DE VEILIGHEID VAN DE KERNCENTRALES:

Bladzijde 725.

Stemverklaringen: *Sprekers: mevrouw Herman-Michielsens, de heren Hatry, Gryp, blz. 725.*

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER BAYENET AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « DE ONTMANTELING VAN DE SPOORWEG DINANT-GIVET »:

Sprekers: de heer Bayenet, de heer Hansenne, minister van Openbaar Ambt, blz. 726.

INTERPELLATION (Discussion) :

Interpellation de Mme Aelvoet au Premier ministre sur « la position du gouvernement belge à l'égard de la dette zaïroise ».

Orateurs : Mme Aelvoet, M. Luyten, M. Martens, Premier ministre, p. 727.

Interpellation de M. Bock au secrétaire d'Etat aux Affaires européennes et à l'Agriculture sur « le problème de la brucellose et ses graves conséquences pour l'agriculture et la santé ».

Orateurs : M. Bock, M. De Keersmaecker, secrétaire d'Etat aux Affaires européennes et à l'Agriculture, adjoint au ministre des Relations extérieures, p. 731.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt) :

Page 736.

M. Suykerbuyk. — Proposition de loi modifiant l'arrêté royal n° 20 du 20 juillet 1970 fixant le taux de la taxe sur la valeur ajoutée et déterminant la répartition des biens et des services selon ces taux, et portant diminution du taux de la TVA applicable aux services fournis habituellement par les coiffeurs et coiffeuses.

M. Pataer. — Proposition de loi modifiant les articles 52 et 59 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966.

PROPOSITION (Dépôt) :

Page 736.

M. Henrion. — Proposition de modification des articles 26 et 33 du règlement du Sénat, pour ce qui concerne les motions.

INTERPELLATIE (Bespreking) :

Interpellatie van mevrouw Aelvoet tot de Eerste minister over « de houding van de Belgische regering tegenover de Zairese schuld ».

Sprekers : mevrouw Aelvoet, de heer Luyten, de heer Martens, Eerste minister, blz. 727.

Interpellatie van de heer Bock tot de staatssecretaris voor Europese Zaken en Landbouw over de « de brucelloseproblematiek en de zware gevolgen ervan voor de landbouw en de gezondheid ».

Sprekers : de heer Bock, de heer De Keersmaecker, staatssecretaris voor Europese Zaken en Landbouw, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Betrekkingen, blz. 731.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening) :

Bladzijde 736

De heer Suykerbuyk. — Voorstel van wet tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en diensten bij die tarieven, en tot vermindering van de BTW -aanslagvoet van de diensten, gewoonlijk verstrekt door kappers en kapsters.

De heer Pataer. — Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 52 en 59 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966.

VOORSTEL (Indiening) :

Bladzijde 736.

De heer Henrion. — Voorstel tot wijziging van de artikelen 26 en 33 van het reglement van de Senaat, met betrekking tot de moties.

PRESIDENCE DE M. TOUSSAINT, PREMIER VICE-PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER TOUSSAINT, EERSTE ONDERVOORZITTER

M. Vannieuwenhuyze, secrétaire, prend place au bureau.
De heer Vannieuwenhuyze, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 20 m.
De vergadering wordt geopend te 15 h 20 m.

CONGES — VERLOF

Mme Delruelle-Ghobert, MM. Noerens, en mission à l'étranger; Aerts, De Backer, Waltniel, pour devoirs administratifs; Vanroy, pour raison de santé, et Stroobant, à l'étranger, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw Delruelle-Ghobert, de heren Noerens, met opdracht in het buitenland; Aerts, De Backer, Waltniel, wegens ambtsplichten; Vanroy, om gezondheidsredenen, en Stroobant, in het buitenland.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

ORDRE DES TRAVAUX

REGLING VAN DE WERKZAAMHEDEN

M. le Président. — La commission du Travail parlementaire propose d'ajouter à l'ordre du jour de cet après-midi le projet de loi dispensant les communes de dresser, en 1988, la liste des électeurs pour les élections législatives qui a été adopté hier à l'unanimité par la commission de l'Intérieur.

De commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden stelt voor om het ontwerp van wet waarbij de gemeenten vrijgesteld worden van de verplichting om in 1988 de kiezerslijst voor de parlementsverkiezingen op te maken aan onze agenda van vanmiddag toe te voegen.

Dit ontwerp werd gisteren met eenparigheid van stemmen door de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden aangenomen.

Is de Senaat het hiermee eens?

Le Sénat est-il d'accord sur cette modification de notre ordre du jour? (*Assentiment.*)

Dan is hiertoe besloten.

Il en est donc ainsi décidé.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DENEIR AAN DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «EEN TEXTIELAANKOOP VOOR HET LEGER»

QUESTION ORALE DE M. DENEIR AU MINISTRE DE LA DEFENSE NATIONALE SUR «UN ACHAT DE VETEMENTS POUR L'ARMÉE»

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Deneir voor het stellen van een mondelinge vraag aan de minister van Landsverdediging over «een textielaankoop voor het leger».

Het woord is aan de heer Deneir.

De heer Deneir. — Mijnheer de Voorzitter, naar ik verneem zou onlangs beslist zijn over een vrij belangrijke textielaankoop voor het leger.

Volgens dezelfde berichten ging het order niet naar de bedrijven die hiervoor tot hertoe in aanmerking kwamen. Het missen van die bestelling zal vrij belangrijke werkloosheid tot gevolg hebben. Voor de betrokken werkgevers en werknemers én voor het land wordt dit een netto verlies.

Nog steeds volgens dezelfde berichten werd het order toegewezen aan een handelsfirma die vrijwel geen tewerkstelling in ons land heeft. Bijgevolg is er geen compensatie voor de werkloosheid en zelfs bijna geen bijdrage aan onze economie.

Nu weet ik wel dat het bestaan van een open Europese markt zal worden tegengeworpen. Eigenaardig is echter wel dat de bedrijven die zo pas ons order misten, geen toegang hebben tot de analoge markten van andere Europese landen. Er zijn zoveel administratieve moeilijkheden dat zelfs het taaiste bedrijf moet opgeven.

Alzo wordt de opbouw van Europa, althans ten dele, gereïseerd ten koste van onze werkgevers en werknemers. Dit kan niet de bedoeling zijn.

Daarom wil ik de minister volgende vragen stellen: ten eerste, is het juist dat de bestelling geplaatst is bij een handelsfirma die in feite alleen invoert?

Ten tweede, moet bij het afwegen van offertes ook geen rekening worden gehouden met de globale kost van een bestelling, namelijk met de weerslag ervan op onze tewerkstelling en de daaruit eventueel voortvloeiende werkloosheid?

M. le Président. — La parole est à M. Coëme, ministre.

M. Coëme, ministre de la Défense nationale. — Monsieur le Président, toutes les firmes adjudicataires des marchés textiles et cuirs ainsi que leurs éventuels sous-traitants doivent être titulaires d'une agrégation préalable.

Cette agrégation est délivrée par mon département. En 1988, toutes les firmes belges qui ont participé à ces procédures disposaient d'une unité de production en Belgique.

Les marchés textiles et cuirs sont attribués selon la procédure de l'appel d'offres conformément à la réglementation sur les marchés publics.

Sur le plan de la publicité, la Défense nationale est tenue par les dispositions de l'arrêté du 28 décembre 1978 relatif à la mise en concurrence dans le cadre des Communautés européennes de certains marchés de fournitures. La loi impose en matière d'appel d'offres le choix de l'offre la plus intéressante, en fonction des critères qui sont préalablement établis dans le cahier des charges.

Le droit communautaire ne permet pas à l'autorité compétente de prévoir des critères qui auraient un caractère discriminatoire en raison de la nationalité.

Je viens de répondre à une question de M. De Roo à la Chambre portant sur le même objet. Ce problème me préoccupe. Dans le dossier des hélicoptères, dont on parle tant ces jours-ci, j'ai veillé, avec mes collègues du gouvernement, à ce que les trois Régions bénéficient d'un maximum de retombées économiques. J'aimerais pouvoir aborder ce dossier dans la même perspective car, s'il s'agissait de ma Région, je réagiserais comme vous. Mais il existe des lois et un droit communautaire. Je demanderai cependant à mon département de faire en sorte que nos entreprises, dans le domaine du textile comme dans d'autres, ne soient en rien discriminées par rapport aux entreprises étrangères. Il faut, pour cela, prendre en compte tous les aspects des dossiers. A l'heure actuelle, les dossiers étant toujours en suspens, je ne puis vous donner une réponse de nature à vous donner satisfaction aujourd'hui. Soyez cependant assurés de l'intérêt tout particulier que je porte à votre question. Mais dans l'état actuel de mes informations, je ne distingue pas encore la voie à suivre à cet égard.

Je serai donc très attentif car les dossiers «textiles» soumis à ma signature d'ici à la fin de l'année représentent un montant d'environ 1 milliard de francs, ce qui procurera, je l'espère, beaucoup de travail à nos entreprises.

QUESTION ORALE DE M. BOCK AU MINISTRE DES TRAVAUX PUBLICS SUR «LE PARACHEVEMENT DE L'AUTOROUTE E411 BRUXELLES-LUXEMBOURG»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER BOCK AAN DE MINISTER VAN OPENBARE WERKEN OVER «DE AFWERKING VAN DE AUTOSNELWEG E411 BRUSSEL-LUXEMBOURG»

M. le Président. — La parole est à M. Bock pour poser une question orale au ministre des Travaux publics sur «le parachèvement de l'autoroute E411 Bruxelles-Luxembourg».

M. Bock. — Monsieur le Président, tout en formant des vœux pour que Mme le ministre des Travaux publics soit rapidement

rétablie, je la remercie d'avoir accepté de répondre aussi rapidement à cette question.

L'autoroute E411 Bruxelles-Luxembourg a été inaugurée ce lundi 5 décembre 1988. Mme le ministre nous a dit sa satisfaction de voir le tronçon entièrement ouvert à la circulation et les parlementaires luxembourgeois, particulièrement, partagent cette satisfaction.

Mme le ministre a précisé que, si tout le tronçon est disponible, il reste encore des travaux relatifs à l'éclairage, au téléphone de secours et au ravitaillement en carburant à terminer.

Comme tout ne peut se faire en même temps, et en tout cas tout de suite, pourriez-vous nous faire connaître le calendrier prévoyant les travaux en question? Le plus urgent ne serait-il pas l'installation du téléphone de secours? Si vous partagez cette priorité, quand les travaux d'installation du téléphone vont-ils débiter? A quelle date peut-on prévoir leur mise effective à disposition?

M. le Président. — La parole est à M. Coëme, ministre, qui répondra in lieu et place de sa collègue, ministre des Travaux publics.

M. Coëme, ministre de la Défense nationale. — Monsieur le Président, j'essaierai de traduire, en la découvrant, la substantifique pensée de ma collègue, Mme D'Hondt, en réponse à la question de M. Bock.

J'ai l'honneur de l'informer qu'en ce qui concerne le ravitaillement en carburant, un projet est actuellement à l'étude en vue de confier à un concessionnaire la construction et l'exploitation d'une station d'essence sur le parking de Wanlin.

Toutefois, une station d'essence provisoire sera érigée sur le parking de Tellin, dès que les raccordements aux réseaux de distribution d'électricité et d'eau potable seront établis.

Les services de l'administration des Routes sont, dès à présent, en contact avec l'administration communale de Tellin pour prendre les dispositions nécessaires en ce qui concerne le raccordement en eau.

Quant au raccordement à l'électricité, celui-ci est possible en reliant le parking de Tellin à l'accès de Tellin déjà éclairé. Des dispositions en ce sens seront prises incessamment.

En ce qui concerne les téléphones de secours, Mme D'Hondt est consciente de la priorité de l'établissement de ces derniers. A ce sujet, 120 kilomètres d'autoroutes restent à équiper. Il s'agit principalement de la section Ciergnon-Habay.

Les travaux seront adjugés fin janvier 1989, entamés au début du deuxième trimestre 1989 et les postes téléphoniques de secours mis en service fin 1989.

En ce qui concerne l'éclairage, les travaux nécessaires sont soit terminés soit en voie d'achèvement pour tous les accès autoroutiers, à part l'échangeur de Longlier. L'éclairage de ce dernier sera établi lors de l'ouverture à la circulation, à la mi-1989, de l'E25 Bastogne-Neufchâteau.

Quant à l'éclairage en continu de l'autoroute, celui-ci existe pour toute la section nord et est actuellement interrompu à Spontin.

Pour la section au sud de Spontin, le programme des travaux sera établi en 1989 par l'autorité compétente, dans le cadre des crédits qui lui seront alloués.

ONTWERP VAN WET WAARBIJ DE GEMEENTEN VRIJGESTELD WORDEN VAN DE VERPLICHTING OM IN 1988 DE KIEZERSLIJST VOOR DE PARLEMENTSVERKIEZINGEN OP TE MAKEN

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI DISPENSANT LES COMMUNES DE DRESSER, EN 1988, LA LISTE DES ELECTEURS POUR LES ELECTIONS LEGISLATIVES

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet waarbij de gemeenten vrijgesteld worden van

de verplichting om in 1988 de kiezerslijst voor de parlementsverkiezingen op te maken.

Nous abordons l'examen du projet de loi dispensant les communes de dresser, en 1988, la liste des électeurs pour les élections législatives.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

Mevrouw Panneels-Van Baelen, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, dit ontwerp stelt de gemeenten vrij van de verplichting voorgeschreven in artikel 14 van het Kieswetboek, om in 1988 de kiezerslijst voor de parlementsverkiezingen op te maken. Daarvoor gelden volgende redenen.

Ten eerste, er werd reeds een kiezerslijst opgemaakt op 1 augustus 1988 voor de gemeenteraadsverkiezingen van 9 oktober jongstleden.

Ten tweede, in maart 1989 zal een nieuwe lijst worden opgemaakt met het oog op de Europese verkiezingen.

Ten derde, het is niet nodig om de gemeenten meer werk te geven.

Het geheel van het ontwerp van wet bestaande uit twee artikelen werd door de vijftien aanwezige leden goedgekeurd.

De Voorzitter. — Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de bespreking van de artikelen van het ontwerp van wet.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

L'article premier est ainsi rédigé:

Article 1er. Par dérogation aux articles 14, alinéa 1er, et 15 du Code électoral, les communes sont dispensées, en 1988, de dresser la liste des électeurs pour les élections législatives et d'envoyer, en 1989, deux exemplaires au commissaire d'arrondissement.

Artikel 1. In afwijking van de artikelen 14, eerste lid, en 15 van het Algemeen Kieswetboek, worden de gemeenten in 1988 vrijgesteld van de verplichting om de kiezerslijst voor de parlementsverkiezingen op te maken en om in 1989 twee exemplaren aan de arrondissementscommissaris te zenden.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 2. Deze wet treedt in werking de dag waarop ze in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VAN APEREN AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN, VAN DE MODERNISERING VAN DE OPENBARE DIENSTEN, EN VAN DE NATIONALE WETENSCHAPPELIJKE EN CULTURELE INSTELLINGEN OVER «DE PROBLEMATIEK VAN DE HULPDIENTEN IN DE GRENSSTREKEN»

QUESTION ORALE DE M. VAN APEREN AU MINISTRE DE L'INTERIEUR, DE LA MODERNISATION DES SERVICES PUBLICS, ET DES INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES

ET CULTURELLES NATIONALES SUR « LA PROBLÉMATIQUE DES SERVICES DE SECOURS DANS LES RÉGIONS FRONTALIÈRES »

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Van Aperen aan de minister van Binnenlandse Zaken, van de Modernisering van de Openbare Diensten, en van de Nationale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen over « de problematiek van de hulpdiensten in de grensstreken ».

Het woord is aan de heer Van Aperen.

De heer Van Aperen. — Mijnheer de Voorzitter, de enorme uitslaande brand in de transportzone aan de E19 grensovergang bij ons, in Meer-Hoogstraten heeft eens te meer de problematiek van de hulpdiensten in de grensstreken aan de orde gebracht. Het begin van brand werd gesignaleerd door leden van de Nederlandse autowegpolitie aan hun alarmcentrale. Via dit kanaal werden dan de Belgische hulpdiensten verwittigd. Voor het blussen werd een beroep gedaan op de verder afgelegen brandweerkorpsen van Turnhout en Wuustwezel, en niet op het beroepsbrandweerkorps van het Nederlandse Breda.

Een zelfde situatie doet zich voor bij de ambulancediensten voor de evacuatie van gewonden bij ongevallen in de grensstreek. Nederlanders mogen niet naar het veel dichterbij gelegen ziekenhuis in Breda worden gebracht.

Mijnheer de minister, ten eerste, waarom werd bij de brand te Meer bijvoorbeeld geen bijstand gevraagd aan het dichterbij gestationeerde Nederlandse beroepsbrandweerkorps van Breda?

Ten tweede, vindt u het niet wenselijk dat grensoverschrijdende bijstandsakkoorden voor brandweer-, politie- en ambulancediensten in grensstreken worden afgesloten?

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Chevalier, die namens de minister van Binnenlandse Zaken zal antwoorden.

De heer Chevalier, staatssecretaris voor Onderwijs, toegevoegd aan de minister van Onderwijs, W. Claes. — Mijnheer de Voorzitter, op de eerste vraag van de heer Van Aperen waarom bij de brand te Meer geen bijstand werd gevraagd bijvoorbeeld aan het dichterbij gestationeerde Nederlands beroepsbrandweerkorps van Breda kan ik het volgende antwoorden.

De brand werd bestreden door de brandweer van Hoogstraten die, conform de wetgeving op de organisatie van de brandweerdiensten, bijstand vroeg aan het nabijgelegen korps, de brandweer van Turnhout. Tevens werd het aanpalende korps van Wuustwezel om versterking gevraagd. Deze drie korpsen beschikten samen over voldoende materieel en personeel om de brand op een afdoende wijze te bestrijden.

Er zijn twee redenen voor het niet-oproepen van de brandweer van Breda.

Ten eerste bestaat er geen bijstandsakkoord tussen de onderscheiden gemeenten.

De tweede en voornaamste reden is dat er geen gelijkvormigheid in optreden bestaat en dat men dus niet op elkaar is afgestemd, zowel wat personeel als wat materieel betreft. Wij staan voor de éénmaking van Europa maar blijkbaar niet voor de éénmaking van de brandweerkorpsen en de onderlinge hulpverlening. Een typisch voorbeeld daarvan zijn de slangenkoppelingen. De Nederlandse korpsen gebruiken andere koppelingen, zodat er problemen zouden ontstaan bij het aansluiten op Belgisch materieel.

Het is ook de regel dat eerst alle eigen middelen worden gebruikt alvorens een beroep te doen op buitenlandse korpsen.

Op de tweede vraag of het niet wenselijk is dringend maatregelen te nemen tot het afsluiten van automatisch in uitvoering tredende grensoverschrijdende bijstandsakkoorden voor brandweer en ambulancediensten in grensstreken, kan ik u meedelen dat op 9 september 1988 een wet werd aangenomen en gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 29 oktober 1988 tot

regeling van de bijstandsverlening bij rampen en ongevallen. Indien wenselijk bezorg ik u een afschrift.

In het kader van deze nieuwe wet kunnen de provincies verder initiatieven tot grensoverschrijdende hulpverleningsacties nemen.

De Voorzitter. — Aangezien de stemmingen pas te 16 uur moeten plaatshebben, schors ik even de vergadering.

La séance est suspendue.

— De vergadering wordt geschorst te 15 u 40 m.

La séance est suspendue à 15 h 40 m.

Ze wordt hervat te 16 u 5 m.

Elle est reprise à 16 h 5 m.

De Voorzitter. — De vergadering is hervat.

La séance est reprise.

TOESPRAAK VAN DE HEER FRANK SWAELEN, VOORZITTER VAN DE SENAAT, BIJ DE 40e VERJAARDAG VAN DE UNIVERSELE VERKLARING VAN DE RECHTEN VAN DE MENS

ALLOCATION DE M. FRANK SWAELEN, PRÉSIDENT DU SÉNAT, À L'OCCASION DU 40e ANNIVERSAIRE DE LA DÉCLARATION UNIVERSELLE DES DROITS DE L'HOMME

De Voorzitter. — Mijnheer de Eerste minister, dames en heren ministers, waarde collega's, op 10 december 1948, even voor middernacht, nam de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op haar vergadering te Parijs, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens aan. Zo richtte zij tot de hele wereld een boodschap die voor de mensheid dezelfde betekenis zou krijgen als tot dan toe de « Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen » had gehad, die precies 150 jaar voordien eveneens te Parijs werd aangenomen.

Niet alleen nam de Universele Verklaring de rol over van de Franse verklaring, maar ook voor andere akten zoals de « Magna Charta » van 1215, de « Habeas Corpus Act » van 1679, de « Declaration of Independence » van 1776 en van een hele reeks andere historische akten.

Het bestaan van rechten die aan de mens als zodanig toebehoren, vindt zijn oorsprong in het sociale leven zelf. Sinds de mens in gemeenschap leeft, streeft hij naar de erkenning en de eerbiediging van zijn grondrechten, die de enige waarborgen zijn voor zijn zelfverwezenlijking en zijn persoonlijke ontplooiing.

De geschiedenis leert evenwel dat die rechten maar al te vaak met voeten worden getreden: mensen werden gedood, gefolterd, van hun vrijheid beroofd, in slavernij gebracht.

In *Le contrat social* schrijft Jean-Jacques Rousseau: « L'homme est né libre, et partout il est dans les fers. »

In sommige delen van de wereld is dat jammer genoeg nog steeds zo. Daarom moeten mannen en vrouwen die verantwoordelijkheid dragen, actie voeren opdat die vrijheid er overal komt.

L'atteinte à la dignité de la personne humaine et la méconnaissance des droits de l'homme qui, au cours de la deuxième guerre mondiale, ont conduit à des actes de barbarie sans précédent, ont révolté la conscience de l'humanité. Il fallait, dès lors, fixer à nouveau des règles de conduite, dont tous les peuples et toutes les nations doivent s'inspirer. Mais, comme l'a dit le secrétaire général des Nations Unies, M. Pérez de Cuéllar: « C'était la première fois que la communauté tout entière acceptait de voir dans la protection et la promotion des droits de l'homme une obligation permanente. La Déclaration a le même intérêt et la même valeur pour toutes les Nations. »

La Belgique s'associe, avec ferveur, à la célébration du 40e anniversaire de la Déclaration universelle des Droits de l'Homme.

Notre assemblée se souviendra de feu le sénateur Fernand Dehousse, qui compta parmi les principaux rédacteurs de la Déclaration. La Belgique peut en être fière, elle qui devança la Déclaration en inscrivant, dès 1830, dans la Constitution, les libertés et les droits fondamentaux des citoyens. Une autre étape très importante sera bientôt franchie dans notre pays. Dès que le projet de loi spéciale sur la Cour d'arbitrage, qui vient d'être adopté par notre assemblée, sera devenu loi, toute personne physique ou morale pourra introduire un recours devant la Cour d'arbitrage pour violation de certaines dispositions de la Constitution, à savoir l'article 6 sur l'égalité des Belges, l'article 6bis relatif à l'interdiction de toute discrimination pour des motifs idéologiques ou philosophiques et l'article 17 relatif à la liberté d'enseignement et au droit à l'enseignement.

La Déclaration a inspiré la législation nationale de plusieurs pays et de nombreuses constitutions s'en réclament. Le Conseil de l'Europe, créé en 1949, a été un des premiers à l'appliquer en adoptant la Convention européenne des Droits de l'Homme, entrée en vigueur en 1953. Cette convention a donné force juridique à dix-neuf droits distincts de la Déclaration universelle. Le Conseil de l'Europe a créé une Commission et une Cour européennes des Droits de l'Homme, afin de garantir l'application effective de ces droits statutaires.

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens is het eerste document ter wereld dat een definitie geeft van de fundamentele rechten van de mens: het recht op leven, de vrijheid en de veiligheid van de menselijke persoon, de gelijkheid voor de wet, de vrijheid van mening, geweten en godsdienst, de vrijheid van meningsuiting, het recht op arbeid en op vrije arbeidskeuze, het recht op een levensstandaard die voldoende is om eenieder gezondheid en welzijn te waarborgen, het recht op opvoeding en het recht om deel te nemen aan het culturele leven van de gemeenschap.

Twee verdragen die de Verenigde Naties in december 1966 hebben aangenomen, het ene met betrekking tot de economische en sociale rechten, het andere met betrekking tot de burgerlijke en politieke rechten, hebben de in de Verklaring vastgelegde beginselen executoire kracht gegeven.

Thans hebben meer dan de helft van de lid-staten van de Organisatie van de Verenigde Naties die instrumenten tot de hunne gemaakt, waardoor zij de verplichting hebben aangegaan de fundamentele rechten van hun volkeren te beschermen. De Organisatie van de Verenigde Naties heeft bovendien een zestigtal andere documenten aangenomen in verband met de mensenrechten, waaronder verklaringen en conventies over volkerenmoord, slavernij, folteringen, rassendiscriminatie, apartheid, bescherming van vluchtelingen en kinderen en discriminatie ten opzichte van de vrouw.

Intentieverklaringen op het stuk van de mensenrechten, hoe lofwaardig ook, zijn van weinig nut voor de bescherming van de duizenden personen over de hele wereld die nog steeds het slachtoffer zijn van de schending van hun grondrechten.

Het morele karakter van de mensenrechten is zeker erg belangrijk, maar het juridisch aspect primeert. De mensenrechten bevorderen, maar anderzijds beweren dat de Staten en de internationale gemeenschap zich moeten onthouden van elke rechtstreekse of zijdelingse inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van een andere Staat is een tegenstrijdigheid die de zaak van de rechten van de mens niet vooruithelpt.

De naties moeten dan ook aanvaarden dat de rechten neergelegd in de Universele Verklaring, deel gaan uitmaken van het internationaal recht en dat de slachtoffers van een schending van die rechten zich tot een supranationale instelling kunnen wenden om schadevergoeding te krijgen voor het geleden nadeel. Daarom blijft de oprichting van een Internationaal Hof voor de rechten van de mens onbetwistbaar een belangrijke doelstelling.

Rechtsinstrumenten volstaan op zichzelf echter niet opdat de eerbiediging van de mensenrechten wordt gewaarborgd.

De bevolking, en vooral de jongeren, moeten door middel van aangepaste opvoedingsprogramma's worden voorgelicht en gesensibiliseerd.

Si le principe des droits de l'homme est aujourd'hui universellement reconnu, on ne sait plus très bien ce qu'il veut dire ni ce qu'il implique.

L'on peut distinguer trois catégories de droits de l'homme, qui sont d'une égale importance: les droits politiques et civils, les droits sociaux, économiques et culturels, et le droit de tous les groupes de la société à l'épanouissement. On a trop tendance à s'arrêter à la première catégorie, qui se prête le mieux à l'intervention du législateur. On ne saurait toutefois parler de manière crédible de la défense des droits de l'homme si l'on omet de signaler que la grande majorité des cinq milliards d'hommes, de femmes et d'enfants qui peuplent la planète continuent à vivre dans la misère et que plus d'un milliard d'êtres humains souffrent d'une famine chronique, le minimum vital en matière de nutrition, de santé, de logement, d'habillement et d'éducation ne leur étant nullement assuré.

Nous devons en être conscients: il y a là une tâche d'une ampleur considérable à accomplir non seulement dans les pays en voie de développement, mais aussi dans les pays développés où surgissent de nouvelles formes de pauvreté et de ségrégation.

La protection des minorités raciales, nationales, religieuses ou linguistiques constitue également un aspect important des droits de l'homme.

Le respect des droits fondamentaux doit être universellement appliqué. Même si les priorités diffèrent selon qu'il s'agit d'une société de type individualiste ou collectiviste, tout être humain a droit au respect et à la protection de sa liberté et de sa dignité et ce, qu'il vive au nord ou au sud, à l'est ou à l'ouest, et quel que soit le modèle politique ou économique de la société dans laquelle il vit.

On ne peut toutefois véritablement parler des droits de l'homme qu'au sein d'une démocratie parlementaire. Dans une société où règne l'absolutisme ou l'arbitraire, aucune place n'est réservée à la notion de valeur humaine. Si nous voulons nous prémunir contre l'arbitraire et contre l'injustice, il faut que l'Exécutif réponde de ses actes devant un Parlement indépendant. Sans un véritable Parlement, il n'y a pas de véritable démocratie.

Aussi pouvons-nous nous réjouir de l'évolution récente, dans plusieurs parties du monde, où la dictature a cédé la place à la démocratie.

Zoals bevestigd in de resolutie die door de 80e Interparlementaire Conferentie te Sofia werd aangenomen, hebben parlementen en parlementsleden een belangrijke taak te vervullen bij het oplossen van humanitaire problemen en in het bijzonder voor de constante bescherming van de rechten van de mens en van de fundamentele vrijheden.

De eerbiediging van de mensenrechten zal nooit een verworvenheid zijn. De bescherming van de rechten van de mens is immers een doorlopende opdracht waarvoor bestendige waakzaamheid van de parlementsleden vereist is. Zij moeten gebruik maken van het gezag dat hun door de kiezers werd verleend om het beleid van de regeringen te beïnvloeden opdat de waardigheid van het menselijk wezen onder al zijn aspecten in de hele wereld wordt geëerbiedigd. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste minister. — Mijnheer de Voorzitter, deze week wordt in de hele wereld en in het bijzonder in Europa de 40e verjaardag van de Internationale Verklaring van de Rechten van de Mens op plechtige wijze gevierd. In België werd gisteren in de Koninklijke Bibliotheek een colloquium over de mensenrechten georganiseerd onder de dubbele bescherming van de minister van Justitie en van de minister van Buitenlandse Betrekkingen. Ons land zal zich aansluiten bij de plechtige viering van dit gebeuren op 10 december te Parijs, de plaats waar deze verklaring destijds werd aangenomen, en bij de feestelijkheden die de Verenigde Naties in aanwezigheid van vertegenwoordigers uit de hele wereld zal houden.

Zoals bij elk menselijk project, moet de totstandkoming van deze verklaring gesitueerd worden in een bepaalde historische

context, namelijk het einde van een totale oorlog, die de mensheid op de rand van de verschrikking bracht, die hele volkeren uitroeide, dit alles tengevolge van het fantasme en de wandaten van een op vernietiging gerichte ideologie, die eigen is aan totalitaire regimes. Wegens de barbaarsheid en de wereldwijde schaal van dit conflict stortten vele Staten zich in een nieuwe strijd, deze van de vrede, een strijd die moeilijker uitviel dan die van de grote militaire verrichtingen. Te San Francisco legden de vertegenwoordigers van deze Staten de basis van een nieuwe internationale vereniging, die gesteund is op algemeen erkende beginselen en op een gemeenschappelijk ideaal, dat kan dienen als referentiepool voor alle naties ter wereld.

Dit ideaal belichaamt de erkenning van de waardigheid eigen aan de mensheid en de erkenning van gelijke en onvervreemd bare rechten. Het is de werkelijke grondslag van vrijheid, gerechtigheid en vrede in de wereld. Deze universele verklaring betekent een belangrijke stap, want voor de eerste keer verschijnt in een internationaal normatief instrument een precieze definitie van een gemeenschappelijke internationale standaard, die rechten van allerlei aard omvat, die in een democratische maatschappij moeten worden geëerbiedigd.

Deze rechten werden definitief in het internationaal recht opgenomen door de in het handvest opgenomen verbintenis dat de lid-staten met de UNO-organen zouden samenwerken met het oog op een werkelijke eerbiediging van de rechten van de mens en van de fundamentele vrijheden. Aldus geïnternationaliseerd zouden deze rechten voortaan ontsnappen aan het gereserveerde domein van de Staten. De utopie, die door de voorvechters van het klassieke internationaal recht nog werd afgewezen en die erin bestaat van mensen en Staten volkomen subjecten te maken van het internationaal recht, is voortaan een realiteit.

Het belang van deze tekst wordt niet verminderd door het feit dat hij voor de ondertekenaars geen verbindende rechtskracht heeft en ook niet door het feit dat de daarin opgenomen rechten nog niet in alle landen worden toegepast. Hij heeft echter een moreel gezag waarvan het gewicht en de invloed belangrijk zijn.

Nadien hebben de in de verklaring opgenomen beginselen een verplichtend karakter gekregen, omdat zij in 1966 werden overgenomen in de twee pacts van de Verenigde Naties die aan de mensenrechten zijn gewijd. Het ene pact heeft betrekking op de civiele en politieke rechten, het andere op de economische, sociale en culturele rechten. België heeft deze twee internationale rechtsinstrumenten geratificeerd.

Monsieur le Président, comment ne pas citer, à cet égard, la Convention européenne des Droits de l'Homme à laquelle la Belgique a souscrit et qui est dotée d'un système de contrôle très rigoureux.

Notre pays fut l'un des premiers à reconnaître, au niveau européen et à quiconque se trouve sous sa juridiction, le droit d'introduire un recours à son encontre devant les instances de contrôle créées par le mécanisme de protection de la Convention européenne des Droits de l'Homme. Nos compatriotes connaissent bien ces institutions qui siègent à Strasbourg.

Au niveau universel, les organes qualifiés des Nations Unies attirent régulièrement l'attention des gouvernements et de l'opinion publique sur les nombreuses violations des droits de l'homme qui, à des échelles diverses, se commettent dans de nombreux pays.

La Commission des droits de l'homme, le principal organe dont la Belgique fait partie, examine chaque année des milliers de plaintes et délègue, le cas échéant, des experts pour vérifier sur place les allégations portant sur des violations flagrantes de ces droits. Le dialogue qui s'engage, sur ce plan, avec les gouvernements concernés, a bien souvent contribué à apporter des améliorations dans ce domaine.

Outre ces formes de pression politique, il est important qu'existent des systèmes de protection qui, comme dans le cadre du protocole additionnel aux droits civils et politiques, ouvrent la voie, pour autant que les Etats y consentent, à des recours individuels auprès d'organes internationaux de contrôle.

Je me réjouis, par conséquent, de pouvoir annoncer, à l'occasion de ce quarantième anniversaire, que le gouvernement belge ratifiera, encore avant la fin de cette année, les normes nécessaires pour assurer l'adhésion de notre pays à ce protocole facultatif des Nations Unies.

Quel bilan peut-on tirer des quarante années qui nous séparent de l'adoption de la Déclaration universelle des Droits de l'Homme? La question est, à l'évidence, trop vaste pour qu'on lui apporte ici une réponse exhaustive. Certes, le patrimoine des normes et des mécanismes de protection, à l'échelle régionale ou universelle, s'est enrichi d'apports dont l'importance est loin d'être négligeable. Mais un simple regard porté sur les réalités de notre temps permet de mieux mesurer l'ampleur des tâches qui restent à réaliser.

De nos jours, les médias nous apportent le témoignage quotidien qu'un peu partout dans le monde, ce sont des innocents qu'on assassine, des otages que l'on retient, des prisonniers politiques que l'on détient ou que l'on torture, ce sont des populations entières que décime la famine.

Ainsi le droit le plus essentiel, le droit à la vie, celui qui est à la source de tous les autres, est-il tragiquement bafoué sous les yeux, trop souvent insensibles, de l'opinion publique.

Pour nous, Européens, des droits aussi fondamentaux que la liberté d'expression, d'association, de pratiquer sa religion et de participer à la gestion de la vie publique, par des élections libres, font partie de notre univers quotidien. Il est loin d'en être de même dans d'autres parties du monde.

A vrai dire, aucun Etat, où qu'il soit dans le monde et quel que soit son degré de développement, n'est, en fait, totalement à l'abri de pratiques qui peuvent constituer des violations des droits de l'homme, quelle qu'en soit l'échelle de gravité. Cette constatation, qui prend trop souvent la forme d'une évidence, justifie la vigilance non seulement des autorités publiques, mais aussi celle d'associations de citoyens comme les organisations non gouvernementales qui se sont données pour mission de veiller, en permanence, au respect effectif des droits de l'homme, dans leur propre pays et partout dans le monde.

Ce quarantième anniversaire est une occasion de rendre un hommage à celles et à ceux qui apportent leur concours ou leur soutien à ces organisations qui œuvrent pour une cause qui nous concerne tous.

Je voudrais aussi souligner ici toute l'importance que revêt la mise en place, dans nos écoles et dans d'autres lieux de travail, de programmes d'information et d'éducation dans le domaine des droits de l'homme, dont le développement constitue, sans nul doute, une des clés des progrès à réaliser dans ce domaine.

Monsieur le Président, mesdames, messieurs, à l'aube de ce XXIe siècle, l'application concrète des dispositions de la Déclaration universelle des Droits de l'Homme correspond à l'attente légitime d'une multitude d'hommes et de femmes, un peu partout dans le monde.

Faisons tous en sorte que cette attente ne soit pas trop longtemps déçue. (*Applaudissements.*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden stelt voor de week van 19 december de volgende agenda voor:

Maandag, 19 december 1988, te 14 en te 19 uur, dinsdag, 20 december 1988, te 10, te 14 en te 19 uur, woensdag, 21 december 1988, te 10, te 14 en te 19 uur.

1. Ontwerp van bijzondere wet met betrekking tot de Brusselse instellingen.

Ontwerp van wet tot regeling van de wijze waarop de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest wordt verkozen.

2. Ontwerp van wet houdende de Rijksmiddelenbegroting voor het begrotingsjaar 1989.

Ontwerp van wet houdende de Rijksschuldbegroting voor het begrotingsjaar 1989.

3. Ontwerp van wet tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen.

Voorstel van wet betreffende de vrijwaring van het concurrentievermogen van de Belgische economie.

4. Ontwerp van programmawet.

(Over te zenden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.)

5. Ontwerp van wet op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in ter beurze genoteerde vennootschappen en tot de reglementering van de openbare overnameaanbiedingen.

Voorstel van wet strekkende om, door wijziging van de op 30 november 1935 gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, de uitgifte van aandelen zonder stremrecht mogelijk te maken, de maximumgrenzen voor de stemming in de algemene vergadering te wijzigen, de gevallen te beperken waarin het optreden van een bedrijfsrevisor noodzakelijk is en stemafspraken te maken.

Voorstel van wet betreffende de aangifte en de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in de ter beurze genoteerde vennootschappen.

Donderdag, 22 december 1988, te 10, te 15 en te 19 uur.

1. Inoverwegingneming van voorstellen van wet.

2. Hervatting van de agenda van de voorgaande vergaderingen.

Te 16 uur:

a) Geheime stemming ter inoverwegingneming van naturalisatieaanvragen;

b) Naamstemmingen over het geheel van de afgehandelde ontwerpen van wet en stemmingen met bijzondere meerderheid over het ontwerp van bijzondere wet.

3. Mondelinge vragen.

4. Interpellaties:

a) Van de heer Evers tot de Eerste minister over « de lijnrecht tegenovergestelde verklaringen van de minister van Pensioenen en de staatssecretaris voor Oorlogsslachtoffers betreffende de toestand van de verplicht ingelijfd bij het Duitse leger in het ingelijfde Belgische grondgebied »;

b) Eventueel van andere leden.

Vrijdag, 23 december 1988, te 10, 14 en 19 uur en eventueel zaterdag 24 december 1988:

Hervatting van de agenda van de voorgaande vergaderingen.

Naamstemmingen.

Indien de Senaat inderdaad zaterdag moet bijeenkomen, zal er alleszins geen avondvergadering zijn.

La commission du Travail parlementaire propose, pour la semaine du 19 au 24 décembre, l'ordre du jour suivant:

Lundi, 19 décembre 1988, à 14 et 19 heures, mardi, 20 décembre 1988, à 10, 14 et 19 heures, mercredi, 21 décembre 1988, à 10, 14 et 19 heures.

1. Projet de loi spéciale relative aux institutions bruxelloises.

Projet de loi réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale.

2. Projet de loi contenant le budget des Voies et Moyens pour l'année budgétaire 1989.

Projet de loi contenant le budget de la Dette publique pour l'année budgétaire 1989.

3. Projet de loi de sauvegarde de la compétitivité du pays.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1988-1989
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1988-1989

Proposition de loi relative à la sauvegarde de la compétitivité de l'économie belge.

4. Projet de loi-programme.

(A transmettre par la Chambre des représentants.)

5. Projet de loi relatif à la publicité des participations importantes dans les sociétés cotées en bourse et réglementant les offres publiques d'acquisition.

Proposition de loi introduisant la possibilité d'émission d'actions sans droit de vote, modifiant les limites maximales imposées au vote en assemblée générale, réduisant les cas d'intervention d'un réviseur d'entreprise dans le cadre de certaines opérations et permettant les pactes sociaux, par la modification des lois sur les sociétés commerciales coordonnées du 30 novembre 1935.

Proposition de loi relative à la déclaration et à la publicité des participations importantes dans les sociétés cotées en bourse.

Jeudi, 22 décembre 1988, à 10, 15 et 19 heures.

1. Prise en considération de propositions de loi.

2. Reprise de l'ordre du jour des séances précédentes.

A 16 heures:

a) Scrutin pour la prise en considération de demandes de naturalisation;

b) Votes nominatifs sur l'ensemble des projets de loi dont la discussion est terminée et votes à majorité spéciale sur le projet de loi spéciale.

3. Questions orales.

4. Interpellations:

a) De M. Evers au Premier ministre sur « les déclarations diamétralement opposées du ministre des Pensions et du secrétaire d'Etat aux Victimes de la guerre concernant la situation des incorporés de force dans l'armée allemande dans les régions annexées »;

b) Eventuellement, d'autres membres.

Vendredi, 23 décembre 1988, à 10, 14 et 19 heures et éventuellement samedi 24 décembre 1988.

Reprise de l'ordre du jour des séances précédentes.

Votes nominatifs.

Le Sénat est-il d'accord sur cette proposition d'ordre du jour?

Is de Senaat het eens met deze regeling van de werkzaamheden? (Instemming.)

Il en est ainsi décidé.

Dan is hiertoe besloten.

PROJET DE LOI PORTANT DES DISPOSITIONS RELATIVES AU STATUT MONÉTAIRE, A LA BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE, A LA POLITIQUE MONÉTAIRE ET AU FONDS MONÉTAIRE

Votes réservés

ONTWERP VAN HET HOUDENDE BEPALINGEN MET BETREKKING TOT HET MONÉTAIR STATUUT, DE NATIONALE BANK VAN BELGIE, HET MONÉTAIR BELEID EN HET MIJNTFONDS

Aangehouden stemmingen

M. le Président. — Nous devons procéder maintenant au vote sur les amendements et articles réservés du projet de loi portant des dispositions relatives au statut monétaire, à la Banque Nationale de Belgique, à la politique monétaire et au Fonds monétaire.

Wij moeten thans stemmen over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen van het ontwerp van wet houdende bepalingen met betrekking tot het monetair statuut, de Nationale Bank van België, het monetair beleid en het Muntfonds.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu, sur l'amendement déposé par MM. Hatry et Henrion à l'article 4.

Wij stemmen eerst over het amendement van de heren Hatry en Henrion bij artikel 4.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

145 membres sont présents.

145 leden zijn aanwezig.

106 votent non.

106 stemmen neen.

30 votent oui.

30 stemmen ja.

9 s'abstiennent.

9 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Antoine, Appeltans, Arts, Baert, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borremans, Bouchat, Bourgois, Capoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, De Belder, De Beul, De Bremaeker, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Deworme, De Wulf, Didden, Donnay, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Garcia, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, MM. Henneuse, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemand, Langendries, Larcier, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Pouillet, Priëls, Schellens, Seeuws, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tous-saint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vandekerckhove, Vanderborght, Van Eetvelt, Van Hooland, Vanlerberghe, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verschueren, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Anthuenis, Barzin, Bascour, Bock, Boël, Bosmans, Buchmann, Decléty, de Clippele, Desmedt, Diegenant, Evers, Flagothier, Glibert, Hasquin, Hatry, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Houssa, Laverge, Monfils, Saulmont, Simonet, Van Aperen, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Thillo et Verhaegen.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

Mme Aelvoet, MM. Dierickx, Gryp, Mme Harnie, MM. Janzegers, Lannoye, Mme Nélis, MM. Ottenbourg et Vaes.

M. Flagothier. — Monsieur le Président, j'ai voté oui par erreur. Je voulais voter non.

M. le Président. — Il vous en est donné acte.

Je mets aux voix l'article 4.

Ik breng artikel 4 in stemming.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de M. Hatry à l'article 10.

Wij stemmen over het amendement van de heer Hatry bij artikel 10.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

155 membres sont présents.

155 leden zijn aanwezig.

118 votent non.

118 stemmen neen.

27 votent oui.

27 stemmen ja.

10 s'abstiennent.

10 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Akkermans, Antoine, Appeltans, Arts, Baert, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bouchat, Bourgois, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, De Belder, De Beul, De Bremaeker, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Diegenant, Dillen, Donnay, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, MM. Hansenne, Henneuse, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemand, Langendries, Larcier, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Pouillet, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Smeers, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Vandekerckhove, Vanderborght, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Verschueren, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Anthuenis, Barzin, Bascour, Bock, Boël, Bosmans, Buchmann, Decléty, de Clippele, Desmedt, Evers, Glibert, Hasquin, Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Houssa, Laverge, Monfils, Peetermans, Saulmont, Simonet, Van Aperen, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandermarliere, Vandersmissen et Van Thillo.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

Mme Aelvoet, MM. Dierickx, Gryp, Mme Harnie, MM. Henrion, Janzegers, Lannoye, Mme Nélis, MM. Ottenbourg et Vaes.

M. le Président. — Je mets aux voix l'article 10.

Ik breng artikel 10 in stemming.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Hatry et Henrion tendant à l'insertion d'un article 14bis (nouveau).

Wij stemmen over het amendement van de heren Hatry en Henrion dat ertoe strekt een artikel 14bis (nieuw) in te voegen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

156 membres sont présents.

156 leden zijn aanwezig.

119 votent non.

119 stemmen neen.

28 votent oui.

28 stemmen ja.

9 s'abstiennent.

9 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Akkermans, Antoine, Appeltans, Arts, Baert, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bouchat, Bourgois, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, De Belder, De Beul, De Bremaeker, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Donnay, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, MM. Hansenne, Henneuse, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemant, Langendries, Larcier, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Smeers, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Vandekerckhove, Vanderborght, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Verschueren, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Anthuenis, Barzin, Bascour, Bock, Boël, Bosmans, Buchmann, Decléty, de Clippele, Dillen, Evers, Glibert, Hasquin, Hatry, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Houssa, Laverge, Monfils, Peetermans, Saulmont, Simonet, Van Aperen, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandermarliere, Vandersmissen et Van Thillo.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

Mme Aelvoet, MM. Dierickx, Gryp, Mme Harnie, MM. Janzegers, Lannoye, Mme Nélis, MM. Ottenbourg et Vaes.

M. le Président. — Les autres articles ayant déjà été adoptés, le vote sur l'ensemble du projet de loi pourra intervenir dans un instant.

De andere artikelen werden reeds vroeger aangenomen. We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

SECURITE DES INSTALLATIONS NUCLEAIRES

Vote sur les amendements déposés aux recommandations de la commission

VEILIGHEID VAN DE KERNCENTRALES

Stemming over de amendementen ingediend bij de aanbevelingen van de commissie

M. le Président. — Nous devons procéder maintenant aux votes sur les amendements déposés aux recommandations de la commission d'Information et d'Enquête en matière de sécurité nucléaire.

Wij moeten nu overgaan tot de stemming over de amendementen ingediend bij de aanbevelingen van de commissie van Informatie en Onderzoek inzake nucleaire veiligheid.

Wij moeten eerst stemmen over het amendement van de heer Gryp bij hoofdstuk 4.

Nous devons nous prononcer d'abord sur l'amendement de M. Gryp au chapitre 4.

La parole est à M. Langendries.

M. Langendries. — Monsieur le Président, je souhaiterais obtenir une interruption de séance d'un quart d'heure pour permettre à la commission de se réunir brièvement. En effet, nous nous trouvons en présence de deux amendements qui, bien que libellés différemment, sont très proches.

Si un consensus pouvait se dégager sur un texte commun susceptible de recueillir l'unanimité ou la quasi-unanimité des membres du Sénat, je crois que nous aurions ainsi fait oeuvre utile.

M. le Président. — M. Langendries demandant une suspension d'un quart d'heure, elle est accordée.

De vergadering is geschorst.

— La séance est suspendue à 16 h 40 m.

De vergadering wordt geschorst te 16 u 40 m.

Elle est reprise à 17 h 10 m.

Ze wordt hervat te 17 u 10 m.

M. le Président. — La séance est reprise.

De vergadering is hervat.

Wij stemmen nu over het amendement van de heer Gryp bij hoofdstuk 4.

Nous passons au vote sur l'amendement de M. Gryp au chapitre 4.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

143 leden zijn aanwezig.

143 membres sont présents.

132 stemmen neen.

132 votent non.

10 stemmen ja.

10 votent oui.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Akkermans, Anthuenis, Antoine, Appeltans, Arts, Barzin, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Buchmann, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Collignon, Content, Crucke, De Belder, De Beul, De Bremaeker, Decléty, de Clippele, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Diegenant, Dillen, Donnay, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evers, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, MM. Hansenne, Hasquin, Hatry, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hofman, Holsbeke, Hotyat, Houssa, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemant, Langendries, Larcier, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes,

MM. Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peetermans, Peeters, Petitjean, Pinoie, Poulain, Priëls, Saulmont, Schoeters, Seeuws, Smeers, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Van Aperen, Vandekerckhove, Vandenhautte, Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verschueren, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

Mme Aelvoet, MM. Desmedt, Dierickx, Gryp, Mme Harnie, MM. Janzegers, Lannoye, Laverge, Mme Nélis et M. Vaes.

Onthouden heeft zich :

S'est abstenu :

M. Ottenbourg.

De Voorzitter. — Wij stemmen nu over het amendement van de heer Gryp bij hoofdstuk 8.

Nous passons au vote sur l'amendement de M. Gryp au chapitre 8.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

147 leden zijn aanwezig.

147 membres sont présents.

136 stemmen neen.

136 votent non.

10 stemmen ja.

10 votent oui.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Akkermans, Anthuenis, Antoine, Appeltans, Arts, Barzin, Bascour, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Buchmann, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Collignon, Content, Crucke, De Belder, De Beul, De Bremaeker, Decléty, de Clippele, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, de Wasseige, De Wulf, Didden, Diegenant, Donnay, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evers, Evard, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Glibert, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, MM. Hansenne, Hasquin, Hatry, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hofman, Holsbeke, Hotyat, Houssa, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemand, Langendries, Larrier, Laverge, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peetermans, Peeters, Petitjean, Pinoie, Poulain, Pouillet, Priëls, Saulmont, Schoeters, Seeuws, Smeers, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Van Aperen, Vandekerckhove, Vandenhautte, Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verschueren, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

Mme Aelvoet, MM. Desmedt, Dierickx, Dillen, Gryp, Mme Harnie, MM. Janzegers, Lannoye, Mme Nélis et M. Vaes.

Onthouden heeft zich :

S'est abstenu :

M. Ottenbourg.

De Voorzitter. — Ik stel voor, mijnheer Gryp, één enkele stemming te houden over uw twee amendementen A en B, bij hoofdstuk 14.

De heer Gryp. — Akkoord, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Wij stemmen over de amendementen A en B van de heer Gryp bij hoofdstuk 14.

Nous passons au vote sur les amendements A et B de M. Gryp au chapitre 14.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

150 leden zijn aanwezig.

150 membres sont présents.

140 stemmen neen.

140 votent non.

9 stemmen ja.

9 votent oui.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve zijn de amendementen niet aangenomen.

En conséquence, les amendements ne sont pas adoptés.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Akkermans, Anthuenis, Antoine, Appeltans, Arts, Barzin, Bascour, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Buchmann, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Collignon, Content, Crucke, De Belder, De Beul, De Bremaeker, Decléty, de Clippele, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Diegenant, Dillen, Donnay, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evers, Evard, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Glibert, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, MM. Hansenne, Hasquin, Hatry, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hofman, Holsbeke, Hotyat, Houssa, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemand, Langendries, Larrier, Laverge, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Petitjean, Pinoie, Poulain, Pouillet, Priëls, Saulmont, Schoeters, Seeuws, Smeers, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Van Aperen, Vandekerckhove, Van den Broeck, Vandenhautte, Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verschueren, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

Mme Aelvoet, MM. Desmedt, Dierickx, Gryp, Mme Harnie, MM. Janzegers, Lannoye, Mme Nélis et M. Vaes.

Onthouden heeft zich :

S'est abstenu :

M. Ottenbourg.

De Voorzitter. — Wij moeten nu stemmen over het amendement van de heren Gryp en Lannoye bij hoofdstuk 15.

Nous devons nous prononcer à présent sur l'amendement de MM. Gryp et Lannoye au chapitre 15.

Het woord is aan de heer Gryp.

De heer Gryp. — Mijnheer de Voorzitter, ik stel voor om bij de stemming de logische volgorde van de amendementen in acht te nemen. Dit wil zeggen, dat er eerst moet worden gestemd over het amendement van de heer Seeuws c.s., vervolgens over het amendement van de heren Gryp en Lannoye en tenslotte over het amendement van de heer Hatry.

De Voorzitter. — Mijnheer Gryp, ik begrijp uw standpunt. Vervallen echter uw amendement en dat van de heer Hatry niet wanneer het amendement van de heer Seeuws wordt aangenomen?

La parole est à M. Hatry.

M. Hatry. — Monsieur le Président, il ne m'appartient pas de me prononcer sur l'ordre dans lequel les amendements doivent être présentés.

Toutefois, il me paraît opportun de présenter d'abord l'amendement le plus extrême. Quant aux deux autres, ils ne s'excluent pas nécessairement *a priori*.

L'interprétation qui consiste à dire que voter sur l'amendement de M. Seeuws ne permet pas de voter sur l'amendement que j'ai déposé, n'est pas valable, à mon sens. En tout cas, ces amendements ne sont pas contradictoires.

M. le Président. — Je suis d'un avis différent, monsieur Hatry, mais pour laisser au Sénat la plus large possibilité de se prononcer, je ferai procéder au vote sur les trois amendements.

Wij stemmen over het amendement van de heren Gryp en Lannoye bij hoofdstuk 15.

Nous passons donc au vote sur l'amendement de MM. Gryp et Lannoye au chapitre 15.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

149 leden zijn aanwezig.

149 membres sont présents.

138 stemmen neen.

138 votent non.

9 stemmen ja.

9 votent oui.

2 onthouden zich.

2 s'abstiennent.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Akkermans, Anthuenis, Antoine, Appeltans, Arts, Barzin, Bascour, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Buchmann, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, De Belder, De Beul, De Bremaeker, Decléty, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Diegenant, Dillen, Donnay, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evers, Evrard, Falise, Flagothier, García, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean,

Guillaume, Mme Hanquet, MM. Hansenne, Hasquin, Hatry, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hofman, Holsbeke, Hotyat, Houssa, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemant, Langendries, Larcier, Laverge, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Mme Pannels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Petitjean, Pinoie, Poulain, Poulet, Priëls, Saulmont, Schoeters, Seeuws, Smeers, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tous-saint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Van Aperen, Vandekerckhove, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rumpuy, Van Thillo, Verhaegen, Verschueren, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

Mme Aelvoet, MM. Desmedt, Dierickx, Gryp, Mme Harnie, MM. Janzegers, Lannoye, Mme Nélis et M. Vaes.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Ottenbourg et Peeters.

De Voorzitter. — Wij moeten nu stemmen over het amendement van de heer Seeuws c.s. bij hoofdstuk 15.

Nous devons nous prononcer à présent sur l'amendement de M. Seeuws et consorts au chapitre 15.

Het woord is aan de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb naar uw standpunt en dat van de heer Hatry geluisterd. Indien mijn amendement wordt ter stemming gelegd en goedgekeurd, is het toch niet denkbaar dat daarna nog het amendement van de heer Hatry wordt aangenomen. Dit laatste amendement komt immers gedeeltelijk overeen met mijn amendement, maar het andere gedeelte van mijn amendement wordt er niet in opgenomen. Ik zie dan ook niet in hoe men het amendement van de heer Hatry na de goedkeuring van mijn amendement ook nog zou kunnen inlassen in de aanbevelingen.

De strekking van mijn amendement gaat verder dan dat van de heer Hatry. Daarom moet ook mijn amendement het eerste ter stemming worden gelegd. Zo werd in de commissie eerst het amendement van de heer Hatry ter stemming gelegd en aangenomen, terwijl over mijn amendement niet werd gestemd, omdat de inhoud van zijn amendement toen verder ging. Door de eventuele aanvaarding van mijn amendement nu, vervalt bijgevolg het amendement van de heer Hatry. Of anders moet er eerst worden gestemd over het amendement van de heer Hatry, maar normaal wordt er in de Senaat toch eerst gestemd over het amendement dat het verst strekt, *in casu* het mijne.

De Voorzitter. — Ik ga akkoord met uw standpunt, mijnheer Seeuws. Ik stel dus voor eerst te stemmen over uw amendement.

La parole est à M. Hatry.

M. Hatry. — Monsieur le Président, j'avais compris que M. Seeuws était d'accord pour que l'on vote d'abord sur mon amendement.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, dat heb ik niet gezegd maar u beslist natuurlijk. De heer Hatry interpreteert mijn woorden verkeerd. Ik neem aan dat mijn standpunt duidelijk is. Ik heb gezegd dat mijn amendement het meest verstrekkend is. Normaal heeft zowel in de openbare vergadering als in de commissie van de Senaat het amendement dat het meest verstrekkend is, de voorrang. Wordt dat amendement niet aan-

genomen, dan wordt er gestemd over het volgend amendement. Wordt het amendement met de verste strekking echter aangenomen, dan vervalt het volgend amendement. Het amendement van de heer Hatry is van dezelfde strekking als het mijne, maar minder verregaand. Het is derhalve logisch dat eerst over mijn amendement wordt gestemd.

De Voorzitter. — De heer Seeuws heeft gelijk. Ik vraag hem echter of hij ermee akkoord gaat, tegen de logica in het amendement van de heer Hatry een kans te geven. (*Instemming.*)

Daarstraks hebben wij trouwens beslist om de volgorde van de stemming aan de beslissing van de Senaat over te laten. Immers, als het amendement van de heer Seeuws wordt aangenomen, dan vervalt het amendement van de heer Hatry.

Nous votons donc exceptionnellement d'abord sur l'amendement de M. Hatry au chapitre 15.

Wij stemmen bijgevolg bij uitzondering eerst over het amendement van de heer Hatry bij hoofdstuk 15.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

151 membres sont présents.

151 leden zijn aanwezig.

121 votent non.

121 stemmen neen.

28 votent oui.

28 stemmen ja.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

Mme Aelvoet, MM. Akkermans, Antoine, Appeltans, Arts, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bourgois, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, De Belder, De Beul, De Bremaeker, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, de Seranno, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay, Egemeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Geeraerts, Geveno, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, M. Hansenne, Mme Harnie, MM. Henneuse, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Janzegers, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemand, Langendries, Lannoye, Larcier, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, M. Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Pouillet, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Smeers, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Vandekerckhove, Vanderborght, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Verschuere, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Anthuenis, Barzin, Bascour, Bock, Boël, Bosmans, Buchmann, Decléry, de Clippele, Dillen, Evers, Glibert, Hasquin, Hatry, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Houssa, Laverge, Peetermans, Petitjean, Saulmont, Suykerbuyk, Van Aperen, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandermarliere, Vandersmissen et Van Thillo.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Gryp et Ottenbourg.

De heer Gryp. — Ik heb mij vergist, mijnheer de Voorzitter. Ik had neen willen stemmen maar heb mij onthouden.

De Voorzitter. — Akte wordt u daarvan gegeven, mijnheer Gryp.

De heer Suykerbuyk. — Ook ik heb mij bij de stemming vergist, mijnheer de Voorzitter. Ik had ook neen willen stemmen, in plaats van ja.

De Voorzitter. — Ook u wordt daarvan akte gegeven, mijnheer Suykerbuyk.

Wij stemmen over het amendement van de heren Seeuws c.s. bij hoofdstuk 15.

Nous passons au vote sur l'amendement de M. Seeuws et consorts au chapitre 15.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

151 leden zijn aanwezig.

151 membres sont présents.

125 stemmen ja.

125 votent oui.

25 stemmen neen.

25 votent non.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve is het amendement aangenomen.

En conséquence, l'amendement est adopté.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

Mme Aelvoet, MM. Akkermans, Antoine, Appeltans, Arts, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bouchat, Bourgois, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Collignon, Content, Crucke, De Belder, De Beul, De Bremaeker, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Diegenant, Dierickx, Dillen, Donnay, Egemeers, Eicher, Erdman, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Geeraerts, Geveno, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mme Hanquet, M. Hansenne, Mme Harnie, MM. Henneuse, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Janzegers, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemand, Langendries, Lannoye, Larcier, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, M. Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peetermans, Peeters, Pinoie, Poulain, Pouillet, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Smeers, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Vandekerckhove, Vanderborght, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Verschuere, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Anthuenis, Barzin, Bascour, Bock, Boël, Bosmans, Buchmann, Decléry, de Clippele, Evers, Glibert, Hasquin, Hatry, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Houssa, Laverge, Petitjean, Saulmont, Van Aperen, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandermarliere, Vandersmissen et Van Thillo.

Onthouden heeft zich :

S'est abstenu :

M. Ottenbourg.

De Voorzitter. — Wij moeten nu stemmen over het amendement van de heer Diegenant bij hoofdstuk 16.

Nous devons passer au vote sur l'amendement de M. Diegenant au chapitre 16.

Het woord is aan de heer Diegenant.

De heer Diegenant. — Mijnheer de Voorzitter, dit amendement is in feite een verduidelijking van de tekst zoals hij door de commissie werd aangenomen wat door de rapporteur hier in openbare vergadering werd beaamd.

Bijgevolg trek ik mijn amendement in.

De Voorzitter. — Het amendement van de heer Diegenant is ingetrokken.

Tot besluit van het debat over het verslag van de commissie van Informatie en Onderzoek inzake nucleaire veiligheid heb ik een motie ontvangen ondertekend door de heren Gijs, Lallemand, Seeuws, Langendries en Vandekerckhove.

En conclusion du débat sur le rapport de la commission d'Information et d'Enquête en matière de sécurité nucléaire, j'ai reçu une motion signée par MM. Gijs, Lallemand, Seeuws, Langendries et Vandekerckhove.

Deze motie luidt :

« De Senaat,

Kennis genomen hebbend van het verslag van de commissie van Informatie en Onderzoek inzake nucleaire veiligheid en in het bijzonder van de in dit verslag opgenomen aanbevelingen;

Gehoord het debat over die aangelegenheid;

Het amendement aangenomen hebbend dat in openbare vergadering is ingediend door de heer Seeuws c.s.;

Keurt dit verslag en de aanbevelingen goed. »

« Le Sénat,

Ayant pris connaissance du rapport de la commission d'Information et d'Enquête en matière de sécurité nucléaire et plus particulièrement des recommandations figurant à ce rapport;

Ayant entendu le débat relatif à cette matière;

Ayant approuvé l'amendement déposé en séance publique par M. Seeuws et consorts;

Approuve ce rapport et ces recommandations. »

We stemmen over enkele ogenblikken over deze motie.

Il sera procédé dans quelques instants au vote sur cette motion.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1988

Stemming

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1988

Vote

De Voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid voor het begrotingsjaar 1988.

Nous devons nous prononcer maintenant sur le projet de loi contenant le budget du ministère de l'Emploi et du Travail pour l'année budgétaire 1988.

Het woord is aan de heer Janzegers voor een stemverklaring.

De heer Janzegers. — Mijnheer de Voorzitter, één van de pijlers van de wetgevende macht is haar bevoegdheid om het komende beleid van de uitvoerende macht al dan niet goed te keuren. In de praktijk gebeurt deze parlementaire controle door het al dan niet goedkeuren van de begrotingen.

Een begroting is een raming van uitgaven die een minister nodig heeft voor het voeren van zijn beleid.

Door ons steeds voor voldongen feiten te plaatsen, zowel voor het te voeren beleid als voor het uit te geven geld, maakt de uitvoerende macht van deze bevoegdheid van de wetgevende macht een caricatuur. Collega Leemans heeft deze toestand vroeger als voorzitter zeer sterk aangeklaagd, tevergeefs echter.

Er wordt veel gepraat over de herwaardering van het Parlement. Wij staan daar achter, uit respect voor de democratie en uit respect voor de burger, van wie wij de vertegenwoordigers zijn. De Agalev-Ecolo-fractie zal dan ook de voorgelegde begroting, die veel te laat werd ingediend, niet goedkeuren, zelfs al kunnen wij, met enig voorbehoud, waardering opbrengen voor de antwoorden van de betrokken ministers bij de bespreking van die begroting.

Deze stemverklaring geldt ook voor alle volgende stemmingen over de begrotingen. (Applaus.)

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming.

Nous passons au vote.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

154 leden zijn aanwezig.

154 membres sont présents.

118 stemmen ja.

118 votent oui.

35 stemmen neen.

35 votent non.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Akkermans, Antoine, Appeltans, Arts, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bouchat, Bourgois, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, De Belder, De Beul, De Bondt, De Bremaeker, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Diegenant, Donnay, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, MM. Hansenne, Henneuse, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemand, Langendries, Larcier, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Péciaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Pouillet, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Smeers, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Vandekerckhove, Vanderborcht, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey,

Van Rompuy, Verhaegen, Verschuere, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

Mme Aelvoet, MM. Anthuenis, Barzin, Bascour, Bock, Boël, Bosmans, Buchmann, Decléty, de Clippele, Desmedt, Dierickx, Dillen, Evers, Glibert, Gryp, Mme Harnie, MM. Hasquin, Hatry, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Houssa, Janzegers, Lannoye, Laverge, Mme Nélis, MM. Peetermans, Petitjean, Saulmont, Vaes, Van Aperen, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandermarliere et Van Thillo.

Onthouden heeft zich :

S'est abstenu :

M. Ottenbourg.

De Voorzitter. — Ik verzoek de heer Ottenbourg de reden van zijn onthouding mede te delen.

De heer Ottenbourg. — Mijnheer de Voorzitter, ik ben afgesproken met de heer Sprockeels. Dit geldt ook voor alle andere stemmingen.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN MIDDENSTAND VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1988

Stemming

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINIS- TERE DES CLASSES MOYENNES POUR L'ANNEE BUD- GETAIRE 1988

Vote

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Middenstand voor het begrotingsjaar 1988.

Nous passons au vote sur l'ensemble du projet de loi contenant le budget du ministère des Classes moyennes pour l'année budgétaire 1988.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

153 leden zijn aanwezig.

153 membres sont présents.

117 stemmen ja.

117 votent oui.

24 stemmen neen.

24 votent non.

12 onthouden zich.

12 s'abstiennent.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Akkermans, Antoine, Appeltans, Arts, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bouchat, Bourgeois, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, De Belder, De Beul, De Bondt, De Bremeaeker, De Cooman, Delloy, De Loor,

Deneir, Deprez, de Seny, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Diegenant, Donnay, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evard, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, MM. Hansenne, Henneuse, Hofman, Holsbeke, Horyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemand, Langendries, Larcier, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Mme Pannels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Poulet, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Smeers, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Vandekerckhove, Vanderborgh, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Verschuere, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

Mme Aelvoet, MM. Barzin, Bock, Boël, Decléty, de Clippele, Desmedt, Dierickx, Dillen, Evers, Glibert, Gryp, Mme Harnie, MM. Hasquin, Hatry, Henrion, Houssa, Janzegers, Lannoye, Mme Nélis, MM. Petitjean, Saulmont, Vaes et Vandenhaute.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Anthuenis, Bascour, Bosmans, Buchmann, Mme Herman-Michielsens, MM. Laverge, Ottenbourg, Peetermans, Van Aperen, Van den Broeck, Vandermarliere et Van Thillo.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN LANDSVERDEDIGING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1988

Stemming

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINIS- TERE DE LA DEFENSE NATIONALE POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1988

Vote

De Voorzitter. — Wij gaan tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Landsverdediging voor het begrotingsjaar 1988.

Nous passons au vote sur l'ensemble du projet de loi contenant le budget du ministère de la Défense nationale pour l'année budgétaire 1988.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

153 leden zijn aanwezig.

153 membres sont présents.

116 stemmen ja.

116 votent oui.

25 stemmen neen.

25 votent non.

12 onthouden zich.

12 s'abstiennent.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Il sera soumis à la sanction royale.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Akkermans, Antoine, Appeltans, Arts, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bouchat, Bourgeois, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert,

Claeys, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, De Belder, De Beul, De Bondt, De Bremaeker, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Diegenant, Donnay, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Geeraerts, Geveno, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, MM. Henneuse, Hofman, Holsbeke, Horyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemand, Langendries, Larcier, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Péciaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Pouillet, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Smeers, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Vandekerckhove, Vanderborght, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Verschueren, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

Mme Aelvoet, MM. Barzin, Bock, Boël, Decléty, de Clippele, Desmedt, Dierickx, Dillen, Evers, Glibert, Gryp, Hansenne, Mme Harnie, MM. Hasquin, Hatry, Henrion, Houssa, Janzegers, Lannoye, Mme Nélis, MM. Petitjean, Saulmont, Vaes et Vandenhaute.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Anthuenis, Bascour, Bosmans, Buchmann, Mme Herman-Michielsens, MM. Laverge, Ottenbourg, Peetermans, Van Aperen, Van den Broeck, Vandermarliere et Van Thillo.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DE LA GENDARMERIE POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1988

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN DE RIJKSWACHT VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1988

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'ensemble du projet de loi contenant le budget de la Gendarmerie pour l'année budgétaire 1988.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet houdende de begroting van de Rijkswacht voor het begrotingsjaar 1988.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

154 membres sont présents.

154 leden zijn aanwezig.

118 votent oui.

118 stemmen ja.

24 votent non.

24 stemmen neen.

12 s'abstiennent.

12 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1988-1989
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1988-1989

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui:

Ja hebben gestemd:

MM. Akkermans, Antoine, Appeltans, Arts, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bouchat, Bourgois, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, De Belder, De Beul, De Bondt, De Bremaeker, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Diegenant, Donnay, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Geeraerts, Geveno, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, MM. Hansenne, Henneuse, Hofman, Holsbeke, Horyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemand, Langendries, Larcier, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Péciaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Pouillet, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Smeers, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Vandekerckhove, Vanderborght, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Verschueren, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Ont voté non:

Neen hebben gestemd:

Mme Aelvoet, MM. Barzin, Bock, Boël, Decléty, de Clippele, Desmedt, Dierickx, Dillen, Evers, Glibert, Gryp, Mme Harnie, MM. Hasquin, Hatry, Henrion, Houssa, Janzegers, Lannoye, Mme Nélis, MM. Petitjean, Saulmont, Vaes et Vandenhaute.

Se sont abstenus:

Onthouden hebben zich:

MM. Anthuenis, Bascour, Bosmans, Buchmann, Mme Herman-Michielsens, MM. Laverge, Ottenbourg, Peetermans, Van Aperen, Van den Broeck, Vandermarliere et Van Thillo.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE LA JUSTICE POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1988

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN JUSTITIE VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1988

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble du projet de loi contenant le budget du ministère de la Justice pour l'année budgétaire 1988.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Justitie voor het begrotingsjaar 1988.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

151 membres sont présents.

151 leden zijn aanwezig.

115 votent oui.

115 stemmen ja.

23 votent non.

23 stemmen neen.

13 s'abstiennent.

13 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Akkermans, Antoine, Arts, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bouchat, Bourgois, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, De Belder, De Beul, De Bondt, De Bremaeker, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Diegenant, Donnay, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evvard, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, MM. Hansenne, Henneuse, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemand, Langendries, Larcier, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Péciaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Pouller, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Smeers, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tous-saint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Val-keniers, Vandekerckhove, Vanderborcht, Van Eetvelt, Vanha-verbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieu-wenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Verschue-ren, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

Mme Aelvoet, MM. Barzin, Bock, Boël, Decléry, de Clippele, Dierickx, Dillen, Evers, Glibert, Gryp, Mme Harnie, MM. Has-quin, Hatry, Henrion, Houssa, Janzegers, Lannoye, Mme Nélis, MM. Petitjean, Saulmont, Vaes et Vandenhaute.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Anthuenis, Bascour, Bosmans, Buchmann, Desmedt, Mme Herman-Michielsens, MM. Laverge, Ottenbourgh, Pee-termans, Van Aperen, Van den Broeck, Vandermarliere et Van Thillo.

PROJET DE LOI PORTANT DES DISPOSITIONS RELATI- VES AU STATUT MONÉTAIRE, A LA BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE, A LA POLITIQUE MONÉTAIRE ET AU FONDS MONÉTAIRE

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE BEPALINGEN MET BETREKKING TOT HET MONÉTAIR STATUUT, DE NATIONALE BANK VAN BELGIE, HET MONÉTAIR BELEID EN HET MUNTfonds

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'ensemble du projet de loi portant des dispositions relatives au statut moné-

taire, à la Banque Nationale de Belgique, à la politique moné-
taire et au Fonds monétaire.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet houdende bepalingen met betrekking tot het monetair statuut, de Nationale Bank van België, het monetair beleid en het Muntfonds.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

151 membres sont présents.

151 leden zijn aanwezig.

150 votent oui.

150 stemmen ja.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

Mme Aelvoet, MM. Akkermans, Anthuenis, Antoine, Arts, Barzin, Bascour, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Buchmann, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, De Belder, De Beul, De Bremaeker, Decléry, de Clippele, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evers, Evvard, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Glibert, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mme Hanquet, M. Hansenne, Mme Harnie, MM. Hasquin, Hatry, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hofman, Holsbeke, Hotyat, Houssa, Janzegers, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemand, Langendries, Lannoye, Larcier, Laverge, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, M. Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Péciaux, Peetermans, Peeters, Petitjean, Pinoie, Poulain, Pouller, Priëls, Saulmont, Schellens, Schoeters, Seeuws, Smeers, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Vandekerckhove, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verschueren, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

S'est abstenu :

Onthouden heeft zich :

M. Ottenbourgh.

PROJET DE LOI DISPENSANT LES COMMUNES DE DRESSER, EN 1988, LA LISTE DES ELECTEURS POUR LES ELECTIONS LEGISLATIVES

Vote

ONTWERP VAN WET WAARBIJ DE GEMEENTEN VRIJGESTELD WORDEN VAN DE VERPLICHTING OM IN 1988 DE KIEZERSLIJST VOOR DE PARLEMENTSVERKIEZINGEN OP TE MAKEN

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble du projet de loi dispensant les communes de dresser, en 1988, la liste des électeurs pour les élections législatives.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet waarbij de gemeenten vrijgesteld worden van de verplichting om in 1988 de kiezerslijst voor de parlementsverkiezingen op te maken.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

149 membres sont présents.

149 leden zijn aanwezig.

148 votent oui.

148 stemmen ja.

1 vote non.

1 stemt neen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui:

Ja hebben gestemd:

Mme Aelvoet, MM. Akkermans, Anthuenis, Antoine, Arts, Barzin, Bascour, Bayenet, Belot, Blanpain, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Buchmann, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, De Belder, De Beul, De Bremaeker, Decléty, de Clippele, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, De Wulf, Didden, Diegenant, Dierickx, Dillen, Donnay, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evers, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Glibert, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mme Hanquet, M. Hansenne, Mme Harnie, MM. Hasquin, Hatry, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hofman, Holsbeke, Hotyat, Houssa, Janzegers, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemant, Langendries, Larcier, Laverge, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paqué, Pataer, Péciaux, Peetermans, Peeters, Petitjean, Pinoie, Poulain, Poullet, Priëls, Saulmont, Schellens, Schoeters, Seeuws, Smeers, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Vandekerckhove, Van den Broeck, Vandenhoute, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verschueren, Weyts, Wintgens, Wyninckx en Swaelen.

A voté non:

Neen heeft gestemd:

M. Lannoye.

M. Lannoye. — Monsieur le Président, par erreur, j'ai émis un vote négatif alors que j'aurais voulu voter oui.

M. le Président. — Il vous en est donné acte.

VEILIGHEID VAN DE KERNCENTRALES

Stemming over de motie tot besluit van het debat over het verslag

SECURITE DES CENTRALES NUCLEAIRES

Vote sur la motion en conclusion du débat sur le rapport

De Voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over de motie die werd ingediend tot besluit van het debat over het verslag van de commissie van Informatie en Onderzoek inzake nucleaire veiligheid die luidt:

« De Senaat,

Kennis genomen hebbend van het verslag van de commissie voor Informatie en Onderzoek inzake nucleaire veiligheid en in het bijzonder van de in dit verslag opgenomen aanbevelingen;

Gehoord het debat over die aangelegenheid;

Het amendement aangenomen hebbend dat in openbare vergadering is ingediend door de heer Seeuws c.s.

Keurt dit verslag en de aanbevelingen goed. »

Nous devons nous prononcer à présent sur la motion qui a été introduite en conclusion du débat sur le rapport de la commission d'Information et d'Enquête en matière de sécurité nucléaire et qui est ainsi rédigée:

« Le Sénat,

Ayant pris connaissance du rapport de la commission d'Information et d'Enquête en matière de sécurité nucléaire et plus particulièrement des recommandations figurant à ce rapport;

Ayant entendu le débat relatif à cette matière;

Ayant approuvé l'amendement déposé en séance publique par M. Seeuws et consorts;

Approuve ce rapport et ces recommandations. »

Het woord is aan mevrouw Herman voor een stemverklaring.

Mevrouw Herman-Michielsens. — Mijnheer de Voorzitter, wij hadden graag gezien dat de Senaat deze motie, die het sluitstuk is van enorme inspanningen van alle fracties, met eenparigheid kon aannemen.

Door het verwerpen van het amendement van de heer Hatry kunnen bepaalde aanbevelingen echter niet worden uitgevoerd.

Het zou beter geweest zijn indien de aanbevelingen niet zo verstrekkend waren, maar wel zouden kunnen worden uitgevoerd. Daarom kan onze fractie deze motie niet goedkeuren.

M. le Président. — La parole est à M. Hatry pour une justification de vote.

M. Hatry. — Monsieur le Président, mon groupe votera également contre cette motion. Les efforts de conciliation que nous avons déployés se sont heurtés à l'intransigeance de groupes de la majorité. Pour la première fois en séance publique, nous sommes obligés de nous diviser en ce qui concerne les travaux de cette commission, ce que nous déplorons. Cela constitue malheureusement un enseignement pour l'avenir.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Gryp.

De heer Gryp. — Mijnheer de Voorzitter, na een economie met twee snelheden, blijken wij nu ook te beschikken over een kernpark met twee veiligheden.

In hoofdstuk 4 van dit verslag staat namelijk letterlijk het volgende: « Zelfs na de aanpassingen en uitbreidingen die naar aanleiding van de tienjaarlijkse revisie werden uitgevoerd, zullen Doel 1, Doel 2 en Tihange 1 nog niet volledig beantwoorden aan de voorschriften die gelden voor de later gebouwde eenheden. »

Daarbij komt nog dat deze eenheden aanzienlijk ouder zijn en dus onvermijdelijk een stuk onveilig.

Het lag dus voor de hand om de regering aan te bevelen deze eenheden zo vlug mogelijk uit gebruik te nemen. Dat dit niet gebeurt, is voor de groenen gewoon onaanvaardbaar. De recente gebeurtenissen met de Duitse kerncentrales in Biblis en nabij Hamburg steunen ons trouwens in onze overtuiging dat er helemaal geen veilige kerncentrales bestaan.

De afwezigheid van enige aanbeveling om een eerste stap in de richting van een uitstapscenario te doen, heeft ons ervan overtuigd dat deze aanbevelingen op verre na niet ver genoeg gaan.

We zullen ze dus niet goedkeuren.

De Voorzitter. — Wij stemmen nu over de motie.

Nous passons au vote sur la motion.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

147 leden zijn aanwezig.

147 membres sont présents.

112 stemmen ja.

112 votent oui.

34 stemmen neen.

34 votent non.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve is de motie aangenomen.

En conséquence, la motion est adoptée.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Akkermans, Antoine, Appeltans, Arts, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bouchat, Bourgois, Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, De Belder, De Beul, De Breaeker, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, De Wulf, Didden, Diegenant, Donnay, Egelmeeers, Eicher, Erdman, Falise, Flagother, Garcia, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, MM. Hansenne, Henneuse, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lafosse, Lallemand, Langendries, Larcier, Jan Leclercq, Jean Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Minet, Mommerency, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Pouillet, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Smeers, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Vandekerckhove, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuize, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Verschueren, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

Mme Aelvoet, MM. Anthuenis, Barzin, Bascour, Bock, Boël, Bosmans, Buchmann, Decléry, de Clippele, Dierickx, Dillen, Evers, Glibert, Gryp, Mme Harnie, MM. Hasquin, Hatry, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Houssa, Janzegers, Lan-

noye, Laverge, Mme Nélis, MM. Peetermans, Petitjean, Saulmont, Vaes, Van Aperen, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandersmissen et Van Thillo.

Onthouden heeft zich:

S'est abstenu:

M. Ottenbourg.

QUESTION ORALE DE M. BAYENET AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « LE DEMANTELEMENT DE LA VOIE FERREE DINANT-GIVET »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER BAYENET AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « DE ONTMANTELING VAN DE SPOORWEG DINANT-GIVET »

M. le Président. — La parole est à M. Bayenet pour poser une question orale au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Réformes institutionnelles sur « le démantèlement de la voie ferrée Dinant-Givet ».

M. Bayenet. — Monsieur le Président, des fonctionnaires de la SNCB m'informent du démantèlement prochain de la ligne Dinant-Givet. Ce démantèlement poserait de gros problèmes économiques: asphyxie progressive de la Haute-Meuse dinantaise, fin des liaisons ferroviaires entre les Ardennes françaises et la Région wallonne provoquant des difficultés importantes pour plusieurs entreprises utilisant une nombreuse main-d'œuvre de la Région, disparition d'une infrastructure importante pour le développement touristique de la Région. Mais en plus, dans le rapport fait au nom de la commission d'information et d'enquête en matière de sécurité des installations nucléaires, il est recommandé de mettre à la disposition des populations proches des centrales, des transports en commun suffisants pour pouvoir évacuer très vite en cas d'accident nucléaire. Ces moyens devraient être mobilisés dans les délais les plus courts. Ne serait-il pas dès lors scandaleux d'autoriser la SNCB à démanteler la voie ferrée et les installations de la ligne Dinant-Givet?

M. le ministre pourrait-il me dire si mes informations sont exactes et, dans l'affirmative, quelles mesures il compte prendre pour arrêter cette opération et ainsi rassurer la population de la Région?

M. le Président. — La parole est à M. Hansenne, ministre, qui répondra en lieu et place du ministre des Communications et des Réformes institutionnelles.

M. Hansenne, ministre de la Fonction publique. — Monsieur le Président, pour maintenir et renforcer sa position concurrentielle la SNCB a pris comme option stratégique de concentrer le trafic marchandises sur des lignes performantes et sur un nombre restreint de points frontières. Il en résulte que le 29 mai 1988, le trafic voyageurs trop faible entre Givet et Dinant a été supprimé.

Actuellement, le montant des dépenses pour l'exploitation et le maintien de ce tronçon n'est plus couvert par les recettes du seul trafic marchandises qui, à l'heure actuelle, et par jour ouvrable, représente un seul train par sens de circulation. Le tonnage moyen est de 376 tonnes, soit 18 wagons.

*M. Toussaint, premier vice-président,
prend la présidence de l'assemblée*

Par ailleurs, la direction de la SNCB envisage de proposer au conseil d'administration la suppression du point frontière Heer-Agimont-Givet à partir du 27 mai 1989. La SNCF a déjà marqué son accord de principe.

J'attire l'attention sur le fait qu'il s'agit là d'un problème de gestion, et que de telles décisions appartiennent aux organes de gestion de la société.

INTERPELLATIE VAN MEVROUW AELVOET TOT DE EERSTE MINISTER OVER «DE HOUDING VAN DE BELGISCHE REGERING TEGENOVER DE ZAÏRESE SCHULD»

INTERPELLATION DE MME AELVOET AU PREMIER MINISTRE SUR «LA POSITION DU GOUVERNEMENT BELGE A L'EGARD DE LA DETTE ZAÏROISE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Aelvoet tot de Eerste minister over «de houding van de Belgische regering tegenover de Zaïrese schuld».

Het woord is aan de interpellant.

Mevrouw Aelvoet. — Mijnheer de Voorzitter, deze interpellatie valt goed, namelijk de dag dat de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens hier wordt herdacht. Het probleem van de schuldenlast van de derde wereld, en ook van Zaïre, heeft daar immers alles mee te maken. We zitten in een zoveelste verhittingsfase van de relaties tussen België en Zaïre naar aanleiding van de bijzonder gepikeerde reactie van het Zaïrese staatshoofd na de reis van de Eerste minister en minister Tindemans naar Zaïre, en vooral de weerslag die deze reis heeft gehad in België.

Bij het nauwlettender bekijken van de inhoud valt het volgende op.

Ten eerste is er een formele afwijzing van de Belgische voorstellen voor de verlichting van de schulden.

Ten tweede werd de Zaïrezen bevel gegeven België zo vlug mogelijk te verlaten. Bursalen mogen het studiejaar nog uitdoen, maar wie hier zaken, bezittingen en dergelijke heeft, zou die moeten verkopen tegen het einde van het jaar.

Een derde belangrijk punt is de aankondiging dat een Zaïrese delegatie naar hier zal komen met als voornaamste taak een ophelderingsmissie, ter voorbereiding van een publiek debat in België. In *De Standaard* van gisteren kon ik hierover lezen dat de president het volgende zegde: «Het zal er dan op aankomen met bewijzen voor de dag te komen dat het geld van de Belgische belastingbetaler, bestemd voor de zogezegde arme Zaïrese bevolking, in de zakken terecht komt van Mobutu en van andere machthebbers.»

Volgens een telexbericht van AZAP, te lezen in *Le Soir* van 6 december, stond daar nog bij dat Kinshasa wil aantonen dat het geld van de ontwikkelingssamenwerking, verre van de Zaïrese leiders te verrijken, in België werd uitgegeven.

De reactie van de regering op deze verhittingsfase wekt verwondering. Naar aanleiding van een bericht van AZAP, dat toen nog niet door de president was bevestigd omdat hij pas de daaropvolgende dag een persconferentie hield, heeft u in «De Zevende Dag» gezegd, mijnheer de Eerste minister, dat de regering niets wordt verweten. De onderliggende gedachte ging eigenlijk verder en de meeste mensen hebben dat wel begrepen, namelijk dat niet de regering de president heeft ontstemd, maar wel de kranten, radio en televisie en bepaalde politieke kringen, net alsof die kringen op een zeer onuitgesproken manier moesten worden beschuldigd.

Intussen is de president een stapje verder gegaan. Op de hierboven vermelde persconferentie heeft hij gezegd dat die verklaringen werden afgelegd «au vu et au su des autorités belges», waardoor hij een beweging maakt in de richting van de regering.

Zich op de vlakke houden in een periode van verhitting vind ik een normaal politiek optreden, al vond ik de toon niet zo geschikt.

Een veel betreurenswaardiger reactie zijn de verklaringen die minister Tindemans heeft gemeend te moeten afleggen voor

«Actueel» en voor «De Wereldomroep». Zij zijn een politiek leider niet waardig.

Ervan uitgaan dat de president zo'n gevoelig man is en dat niet alleen hij getroffen wordt door de kritiek die hij moet incasseren, maar vooral zijn arme kinderen in België die oud en wijs genoeg zijn om de aard van de kritiek die tegen hun vader wordt geuit te begrijpen, is het omkeren van de vraag wie het objectieve slachtoffer is van wat er fout loop in Zaïre.

Zijn het de president en zijn kinderen die lijden onder die situatie of de meerderheid van de Zaïrese bevolking? Daarvoor in het openbaar een beroep doen op de zo bekende ouder-kind relatie om er sympathie voor op te wekken, is de rechten van de mens niet ernstig nemen.

In feite weten wij allen dat het daarover hoegenaamd niet gaat. Het gaat er politiek gezien om na te gaan wat Zaïre nu met dit hoog spel wil bereiken, want er wordt poker gespeeld. Wat Zaïre wil bereiken, zijn zeer duidelijke politieke en economische doelstellingen.

Ik kan mij zeer goed aansluiten bij de analyse van Colette Braekman, een van de bekendste Zaïrejournalisten in België, die zeer duidelijk aangeeft dat het de bedoeling is België in een moeilijke positie te brengen.

Wat zit er feitelijk achter dit spel? Ten eerste, dat er onvrede is in Zaïre in verband met het Belgische aanbod inzake de schuldverlichting en ten tweede, en dit is veel fundamenteeler, dat men eigenlijk had verwacht dat door het optreden van België de positie van Zaïre ten opzichte van het Internationaal Monetair Fonds zou worden versterkt. Op het ogenblik worden nog steeds onderhandelingen gevoerd tussen Zaïre en het IMF, maar die schieten niet zo goed op.

Eerst iets meer over de onvrede met het Belgische aanbod. In Zaïre had men voornamelijk twee dingen verwacht: ten eerste, iets groots en spectaculairs, en wel er overheen gaan met een grote spons, en ten tweede, dit op zulke manier dat er op geen enkele wijze voorwaarden kunnen worden gesteld in verband met het eventueel op te richten tegenwaardefonds of met de oriëntatie van de Belgische ontwikkelingssamenwerking in het algemeen.

De boodschap van de president was voor ons allen zeer duidelijk: laten wij het vooral simpel houden. Bovendien had men eigenlijk gehoopt dat het klimaat in België zo positief zou zijn, dat de Zaïrese positie ten opzichte van het IMF daardoor zou worden versterkt.

Mijnheer de Eerste minister, onder meer in uw antwoord op de interpellaties die in de Kamer werden gehouden, hebt u zeer duidelijk gezegd dat de initiatieven die België ter zake zou nemen, duidelijk zouden kaderen in de beslissingen van het IMF en van de Club van Parijs. Totdaar de ietwat pikante actualiteit, maar dat is niet de kern van de zaak en daarom sta ik er niet verder bij stil.

Ik ga wel dieper in op de meer fundamentele achtergrond van de Zaïrese schuldenlast ten aanzien van België en van andere landen. Allereerst treed ik het standpunt bij van allen die het niet eerlijk vinden dat het probleem van de schuldenlast van Zaïre zou worden losgekoppeld van het probleem van de schuldenlast van verscheidene andere derde-wereldlanden. Het is maar al te evident dat wij deze zaak in een algemene context bekijken en dat Zaïre wel degelijk een derde-wereldland is. Als wij het hebben over de Noord-Zuidrelatie, dan is Zaïre onze «zuid-partner».

De gevolgen van de schulden voor de levensomstandigheden van de bevolking in de ontwikkelingslanden dateren al van ver voor het ogenblik dat de internationale gemeenschap heeft erkend dat er rond het schuldenprobleem een crisissituatie was ontstaan. Uiteindelijk moeten wij erkennen dat we te maken hebben met het failliet van een bepaald soort ontwikkelingsmodel dat onder andere door de werelddbank en door het Internationaal Muntfonds is gepropageerd. Vereenvoudigd, want de tijd van een interpellatie maakt een lange uiteenzetting niet mogelijk, liggen aan dit ontwikkelingsmodel twee grote principes ten grondslag: enerzijds de groei van de inlandse productie zo sterk mogelijk aanwakkeren en anderzijds de

integratie van de ontwikkelingslanden in de wereldmarkt maximaal bevorderen. Met de gekende gevolgen worden wij nu geconfronteerd.

Daarom is het nuttig de gemeenschappelijke kenmerken van de schuldenlast, zoals die in de meeste ontwikkelingslanden is ontstaan, even op een rijtje te zetten. Deze kenmerken gelden ook voor Zaïre, maar men kan er voor dit land nog enkele accenten aan toevoegen. Ik som kort vier kenmerken op.

Ten eerste, zijn de meeste leningen door niet-democratische regimes aangegaan. Ik bedoel hiermee niet alleen de regimes die op een andere wijze functioneren dan de Westerse democratieën, maar wel regimes waar te weinig inspraak, te weinig controle en zelfs geen mogelijkheid tot verzet bestaat tegen de beslissingen die meestal door een militaire top worden genomen.

Ten tweede, zijn de leningen meestal aangegaan voor «faraonische» werken, die achteraf vaak inproductief bleken en niet aangepast aan de ontwikkelingsmogelijkheden van de betrokken landen.

Ten derde, werden heel wat leningen aangegaan voor verspillende prestigeprojecten, waarvan niemand beter is geworden.

Ten vierde, werd een ontzettend hoog percentage deviezen gebruikt voor de aankoop van luxeproducten voor de elite van het betrokken land, niet voor basis-investeringsgoederen, die voor een grote meerderheid veel belangrijker waren.

Tenslotte, kan men niet ontkennen dat de prijsstijgingen van petroleum, vooral vanaf de jaren 1973-1974 voor de niet olieproducerende ontwikkelingslanden een bijkomende zware last betekenden. Als dan achteraf zeer grote problemen in verband met de aangane schuld rijzen, geven de Wereldbank en het IMF de raad enerzijds de uitgaven te beperken — dat betekent drastisch besparen op de consumptie — en anderzijds nog meer te exporteren.

Dat minder consumeren is uitgesproken in een daling van salarissen, maar vooral in het schrappen van de hoogst noodzakelijke toelagen voor vorming, gezondheidszorg en dergelijke meer in ontwikkelingslanden. Denk maar even aan de broodopstanden die er geweest zijn in een aantal landen van Noord-Afrika, in Granada en op andere plaatsen waar de subsidies voor de basislevensgoederen ingetrokken zijn geweest onder druk van het Internationaal Monetair Fonds.

Een ander deel was gericht op het opdrijven van de export om op die manier, via het winnen van deviezen, de door het Internationaal Muntfonds opgelegde schulden binnen de opgelegde termijn te kunnen afbetalen. Dit had natuurlijk als logisch gevolg dat in heel veel gevallen het samenvloeien van het opdrijven van de exportspanningen een supplementair negatief effect heeft gehad op de prijzen van de grondstoffen die juist voor de ontwikkelingslanden meestal de vitale basis zijn voor een deel van hun inkomsten.

Tot daar het algemeen internationaal kader.

Heeft Zaïre daarin een aparte plaats? Ik heb enige moeite met het gemak waarmee men zegt dat Zaïre zonder meer een land is als een ander en er dus geen reden is voor selectieve verontwaardiging. Men denkt dan dat men daarmee bewijzen heeft geleverd! Mijns inziens zijn er verschillende indicatoren die duidelijk maken dat Zaïre wel degelijk een aparte positie inneemt.

In de eerste plaats is het opvallend dat uitgerekend een land dat tot de beste landen van heel Afrika behoort inzake rijkdom aan mineralen en landbouwmogelijkheden, die enorm zijn, op het ogenblik bij de drie laagste inkomenslanden van het gebied beneden de Sahara behoort. Zaïre had normaal gezien een heel andere toekomst kunnen hebben. Sinds 1965 is er bijvoorbeeld een jaarlijkse daling van het inkomen per hoofd met 1,3 pct., daar waar het voor de andere landen beneden de Sahara gemiddeld 0,2 pct. is. Dat is dus een significant verschil.

Op het vlak van de sociale sector stelt men vast dat de afgelopen zes jaar Zaïre nooit meer dan 5 pct. heeft gebruikt om in die sector te investeren.

Een derde element, dat aan Zaïre een aparte dimensie geeft, is dat de leningen overwegend zijn gegaan naar industriële projecten, infrastructuurprojecten en dergelijke meer, die hoegeenaamd niet rendabel zijn gebleken en waarvan verschillende zelfs nooit hebben gefunctioneerd.

Een laatste factor die ik wil belichten is het aandeel van de Zaïrese overheid in deze context. Ik verwijs ter zake naar een studie die anderhalf jaar geleden door Robrecht Renard gemaakt werd in opdracht van een aantal niet-gouvernementele organisaties die reeds meer dan dertig jaar in Zaïre werkzaam zijn. Hij baseerde zich voor deze studie niet op Belgische bronnen, maar grotendeels op buitenlandse bronnen, zodat men niet kan zeggen dat het hier weer gaat om een bepaalde soort van Belgen dat steeds tracht Zaïre in een negatief daglicht te plaatsen.

Over de verantwoordelijkheid van de Zaïrese overheid, zegt hij: «Daarover is er bij de verschillende commentatoren grote overeenstemming. Of het nu gaat over experts van het IMF of de Wereldbank, bilaterale of niet-gouvernementele donors, journalisten of sociale wetenschappers, telkens komt weer in hun analyses naar voor hoe groot het falen is van het regime. In zijn taak om een politiek, economisch en sociaal beleid te voeren dat ontwikkeling toelaat, is het zwaar tekort geschoten. Het is zelfs de vraag of er ooit een coherente aanpak is geweest om socio-economische doelstellingen na te streven. De vraag is inderdaad of de persoonlijke verrijking van een kleine elite niet zelf de grote hinderpaal is voor economische vooruitgang en ontwikkeling. Zo zouden volgens schattingen de bezittingen van Mobutu en zijn entourage in Zwitserse banken en andere buitenlandse beleggingen tussen 4 en 6 miljard dollar bedragen in 1982, evenveel dus of meer dan de totale buitenlandse schuld van 4,2 miljard dollar in datzelfde jaar. In vergelijking met andere Afrikaanse landen lijkt het beleid in veel grotere mate geïnspireerd door persoonlijke- en machtsmotieven en minder door maatschappelijke doelstellingen. De corruptie is zo verspreid dat sommige auteurs ze beschouwen als een pijler van het systeem. Bij de elite gaat het om de massale persoonlijke verrijking. Bij kleinere overheidsbeambten gaat het veelal om de aanvulling op een salaris dat nooit groot was, en in reële termen tussen 1975 en 1983 tot op één vijfde is teruggevalen.»

Tot daar de bewijzen die ik wilde aanbrengen om aan te tonen dat Zaïre wel degelijk een aparte positie inneemt.

In een dergelijk beleid, waar men systematisch mensen in een sociaal-economische *underdog*-positie drijft, maar waarover men toch bijzonder omzichtig blijft praten, is geen plaats voor mensenrechten, zelfs niet indien men, zoals sinds kort, iets vlotter met politieke opposanten omgaat. Daarom blijf ik affirmeren dat de waarheid op zich haar rechten behoudt in een politiek debat, ook al komt zij niet altijd op het goede moment.

Mijnheer de Eerste minister, het verwondert mij dat u en minister Tindemans stevast praten over een commerciële gegarandeerde schuld bij de Delcreditedienst van 17 miljard. Een kleine studie van het «Centre d'études africaines» (CEDAF), dat toch bekend is om zijn kwaliteit ter zake, heeft uitgewezen dat de totale gegarandeerde commerciële schuld 24 miljard bedraagt. Dit werd nagetrokken op basis van vragen gesteld aan ministers tijdens de regering-Martens VII. Ik had dan ook graag van u vernomen waar dat verschil tussen 17 en 24 miljard vandaan komt.

Naast de door de Delcreditedienst gegarandeerde commerciële schuld zijn er de niet-gewaarborgde schuld, die 10 miljard bedraagt, en de leningen van Staat tot Staat ten belope van 5 miljard. De regering heeft nu beslist ongeveer 1 miljard van de schulden in het kader van de leningen van Staat tot Staat te schrappen. Voor de commerciële schuld die door de Delcreditedienst is gewaarborgd, is er nog geen gedetailleerd plan uitgewerkt, maar in de Kamer verklaarde u dat men hiervoor de tweede formule die in Toronto werd besproken, zou gebruiken.

Vooraleer men tot een dergelijke operatie overgaat, lijkt het mij van essentieel belang eerst na te gaan wie er van deze leningen geprofiteerd heeft, zowel in België als in Zaïre. Wat dat onderdeel betreft ben ik het wel met Mobutu eens dat het

niet opgaat alleen naar Zaïre te kijken. Men moet ook nagaan welke de verantwoordelijkheden hier zijn.

Onze conclusie is dat wie niet heeft geprofiteerd van deze leningen, namelijk de grote meerderheid in Zaïre, er inderdaad niet hoeft voor op te draaien, maar dat moet ook de gewone belastingbetaler in België niet doen, tenzij in een gewogen beslissing waar eerst de verantwoordelijkheden van de verscheidene betrokken partijen zijn nagegaan. De cijfers zijn er.

De studies erover zijn gemaakt. Er is daaromtrent een drietal weken geleden nog een boek verschenen onder de auspiciën van het NCOS waar topspecialisten van verschillende Belgische universiteiten hun medewerking aan hebben verleend en waaruit zeer duidelijk blijkt dat het grootste deel van het geld van de commerciële schuld gegarandeerd door de Delcreditedienst gegaan is naar de INGA-projecten, de siderurgie van Maluku, de internationale luchthaven van Kisangani, de elektrificatie van Kinshasa-Matadi en dergelijke meer. Wie heeft er voor gezorgd dat die projecten er gekomen zijn? Welke industriële en financiële groepen in België hebben daarvoor gelobbyd, en met succes? De Société Générale en wat zich in haar vaarwater bevindt. Dat is zeer duidelijk. Zij hebben een verantwoordelijkheid ter zake.

Ter informatie, het is niet voor niets dat ten opzichte van een massa van deze projecten er bij voorbaat internationale kritiek was omdat men niet vast dat de Delcreditedienst projecten werden uitgevoerd en Zaïre die leningen nooit zou kunnen terugbetalen omdat die investeringen niets konden opbrengen. Desondanks werden al die werken gerealiseerd. Het lijkt mij dus evident dat er eerst eens grondig wordt onderzocht welke lobby's en leveranciers hier goed hebben aan verdiend.

Er moet ook worden nagegaan met welk gemak de Delcreditedienst op dergelijke praktijken is ingegaan. Want ook ter zake stellen wij vast dat de Delcreditedienst vrij gemakkelijk garanties heeft toegekend aan projecten waarvan internationale instanties vooraf hebben gezegd dat zij nooit als economisch rendabele initiatieven uit de verf konden komen.

Er is natuurlijk ook de rol die het regime ter plaatse heeft gespeeld en het feit dat commissielonen konden worden opgestreken bij dergelijke transacties. Het zijn echter de drie betrokken partijen die elk voor hun verantwoordelijkheid moeten worden geplaatst vooraleer men zomaar over een mathematische herschikking gaat praten. Daar zijn wij vragende partij, mijnheer de Eerste minister.

In dat verband wijs ik op een zeer interessant precedent dat door Kameroen in Afrika in het leven is geroepen. Kameroen heeft namelijk bij de Wereldbank een klacht ingediend — Zaïre kan dat jammer genoeg niet omdat het te veel betrokken is in al de combines — in verband met een project dat was opgedrongen door een Franse firma op basis van *feasibility studies* die achteraf getruqueerd bleken te zijn en uiteraard niet opgingen, met als gevolg dat die Franse firma nu door de Wereldbank wordt verplicht om Kameroen terug te betalen. Dat noem ik belangrijke internationale praktijken. Dat moet gebeuren wanneer men spreekt over het herschikken van de schuldenlast.

Het heeft mij werkelijk geschokt, mijnheer de Eerste minister, dat u gedurende uw bezoek aan Zaïre uitgerekend een nieuwe draak is gaan bezichtigen die op dat vlak om de hoek komt kijken, namelijk de centrale van Mobaye waarvan experts van de EEG nu al zeggen en schrijven dat het een niet rendabel project zal zijn, een project dat bovendien internationaal voor zware spanningen zorgt omdat de Centraalafrikaanse Republiek en Congo-Brazzaville er hoegenaamd niet mee gediend zijn. De manier waarop de centrale wordt uitgevoerd zal, indien er geen wijzigingen worden aangebracht, de bevaarbaarheid van de Ubangi in het gedrang brengen.

Ik heb nota's van het overleg tussen de drie landen waaruit blijkt dat er tot op heden in de feiten geen oplossing is, omdat Zaïre daarvoor totaal dwars ligt. Het gaat hier weer over een project waar, zowel wat de voorafgaande studies als de uitvoering betreft, Belgische belangengroepen achterstaan, steeds weer in het vaarwater van de Société Générale. Het project is onrendabel, nefast voor de bevaarbaarheid van de

Ubangi en zal voor een nieuwe schuld zorgen. Uitgerekend dat project moest worden bezocht!

Mijnheer de Eerste minister, wat is de houding van de regering tegenover die fameuze formule? Vindt u niet dat eerst de rekening moet worden gemaakt van de verantwoordelijkheid van de verscheidene betrokken partijen? Als Zaïre de intresten, die het normaal gezien moet terugbetalen aan de Delcreditedienst, zou storten in een lokaal fonds, aan welke criteria moet dit tegenwaardefonds dan beantwoorden?

Mijnheer de Eerste minister, u hebt zelf gezegd dat het in dat geval om produktieve projecten moet gaan die de Zaïrese economie aanzwengelen. Wie zal bepalen wat produktieve projecten zijn? De nieuwe opties voor een Afrikabeleid in 1983 door minister Tindemans uitgewerkt, stelden dat voor Afrika dringend prioriteit moest worden gegeven aan lokale voedselvoorziening, gezondheidszorg, vervoer en communicatie. De huidige optie schijnt daarentegen eenzijdig gericht te zijn op «een produktieve sector», zonder dat dit begrip verder wordt ingevuld. Worden dat weer grote infrastructuurwerken, wordt dat industrie, agro-industrie?

Verder komt het mij belangrijk voor vast te stellen waar over die criteria zal worden gepraat en wie aan dat gesprek mag deelnemen. Zullen Belgische firma's uit op nieuwe leveringen mee aan tafel zitten, zal het ministerie van Ontwikkelingssamenwerking zijn zeg hebben? Zal dat gesprek plaatsvinden in het kader van de grote gemengde commissie? Zal er echt gepraat worden over ontwikkelingspolitiek? Steeds meer is de tendens voelbaar dat wie wil meepraten over die politiek zich aan neo-kolonialisme zou bezondigen. Laten we toch eens zuiver redeneren: het begrip neo-kolonialisme werd altijd gebruikt voor ex-kolonies die hun economische en financiële overmacht bleven gebruiken om in de gewezen kolonie de zaken te blijven leiden. Als men samen aan tafel gaat zitten om over ontwikkelingsprioriteiten te praten is dat iets anders. Het echte neokoloniaal handelen gebeurt zonder veel schroom, denk maar aan de Belgische manoeuvres van 1984 om het laatste onderdeel van de koperraffinage in België te houden i.p.v. die in Zaïre te laten komen. Als wij vragen om met Zaïre over ontwikkelingsprioriteiten te onderhandelen, op de gemengde commissie bijvoorbeeld, dan heet die vraag plots neo-kolonialistisch.

Tenslotte meen ik dat er verder moet worden nagedacht over de nieuwe kredietmogelijkheden voor Zaïre. De oude schuld beheersen en op een bepaalde manier een goed antwoord daarop vinden is één zaak. Een andere evidente zaak is dat nieuwe kredieten mogelijk moeten zijn. Op welke wijze gaat men dat organiseren?

Zal men lessen trekken uit het verleden? Het is helemaal niet zeker dat Zaïre de Delcreditedienst zal kunnen terugbetalen. Wat gaat er daar gebeuren? Waarom en waar gaat Zaïre geld vinden, zelfs in lokale munt, om in het tegenwaardefonds te storten? Gaat men niet aan de machine van het geldfabriekje draaien? Dat zou enkel inflatie tot gevolg hebben, en dan is men ook ver van huis.

Wij hebben dus heel wat vragen over de wijze waarop België met de Zaïrese schuldenlast zal omgaan. Wij zijn ten zeerste geïnteresseerd in een debat dienaangaande. Het enige waarover wij ons verheugen, is de belofte van de Eerste minister om de hele operatie van herschikking bij wet te regelen. Ter gelegenheid van het onderzoek van die wet kan dit debat plaatshebben. De intenties van de regering ter zake zijn niet onbelangrijk. Wij weten hoe onmachtig de oppositie vaak moet toekijken. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Luyten.

De heer Luyten. — Mijnheer de Voorzitter, na de wedren in de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden rond de wet inzake Brussel en rond een ernstig probleem is het misschien af en toe nuttig ons af te vragen of het ludieke hierbij past.

Wanneer ik enkele dagen geleden na een lange vergadering huiswaarts reed, hoorde ik de uitleg van de minister van Buitenlandse Betrekkingen over de moeilijke verhouding tussen België en Zaïre. Ik kreeg te horen dat de kinderen van Mobutu nu

groot geworden zijn en bedroefd zijn bij het lezen van de krant. Dit zou de uitleg zijn voor de nieuwe gespannen verhoudingen en voor de reacties van over de Oceaan. Ik weet niet of minister Tindemans dit ludiek bedoeld heeft. Ik ken onvoldoende zijn aanleg of karakter.

Indien dit ernstig is, vraag ik mij af of de leeftijd van groter wordende kinderen van staatshoofden of politieke leiders die in ons land studeren de nieuwe algemene regel is voor onze internationale verhoudingen. Moeten wij in dat geval geen lijsten maken van landen die wij, gelet op hun politieke toestand, moeten afraden hun groter wordende kinderen naar België te sturen?

Ik vul hier enkele willekeurige namen in: de heer Pinochet — maar misschien is hij wel te oud om nog studerende kinderen te hebben —, de heer Botha, mevrouw Thatcher, de heer Ceaucescu en andere. In het geval dit geen ludieke uitspraak van de heer Tindemans zou zijn, maar inderdaad een algemene regel, en in afwachting van het door mevrouw Aelvoet gesuggereerd ruim en fundamenteel debat over de delicate verhoudingen België-Zaire waaraan ik zal meewerken, wil ik toch vragen ervoor te waken dat wij onze waardigheid niet verliezen door het verstrekken van dergelijke uitleg. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste minister. — Mijnheer de Voorzitter, met uw toestemming wens ik van de interpellatie van mevrouw Aelvoet gebruik te maken om niet alleen op de precieze vraag betreffende de houding van de Belgische regering tegenover de Zairese schuld te antwoorden, maar ook om het Parlement in te lichten over de houding van de regering met betrekking tot de recente ontwikkelingen in onze bilaterale betrekkingen met Zaire.

In verband met deze laatste, wil ik de Senaat ervan op de hoogte brengen dat de Belgische regering door de Zairese ambassade officieel werd ingelicht over het verblijf in ons land, vanaf morgen 9 december, van een ophelderingsmissie — mission de clarification — van de MPR. Volgens de Zairese ambassade is deze missie ermee belast «publiekelijk en tegensprekelijk te debatteren over het vraagstuk van de samenwerking tussen België en Zaire». Nog steeds volgens de nota van de Zairese ambassade heeft deze delegatie niet als opdracht als officiële zending de Belgische regering te contacteren, maar zou de Vice-Eerste staatscommissaris en staatscommissaris belast met de Rechten en Vrijheden van de Burgers, citoyen Nimy, wel graag een officieel contact met Belgische overheidspersonen aanvaarden.

Het standpunt van de regering ter zake is het volgende: de regering neemt nota van de komst van deze ophelderingsmissie, waarvan zij hoopt dat zij de haar opgedragen taak naar wens en tot voldoening van het Comité Central zal kunnen vervullen.

Van haar kant is de regering bereid daartoe bij te dragen. In deze geest houdt zij zich ter beschikking van Vice-Staatscommissaris, citoyen Nimy, mocht deze een contact wensen.

De regering hoopt tevens dat deze MPR-delegatie contact zal opnemen met woordvoerders van de diverse geledingen in de Belgische bevolking, waartoe zij uiteraard ook het Parlement rekent. Deze contacten zouden aan Belgische zijde de gelegenheid bieden, in de geest van onze parlementaire democratie, standpunten en grondwettelijke beginselen toe te lichten, terwijl tevens de Zairese standpunten tot uitdrukking zouden kunnen worden gebracht door de MPR-delegatie.

Met betrekking tot het memorandum van de Zairese Conseil Exécutif van 25 november 1988, werd het standpunt van de regering toegelicht in een communiqué van 30 november. Dit standpunt is onveranderd gebleven.

De jongste jaren is er bij de publieke opinie in de geïndustrialiseerde wereld een opmerkelijke bewustwording gegroeid voor het vraagstuk van de schrijnende armoede in de derde wereld. Ook in ons land hebben de media een zeer bewuste en verdienstelijke bijdrage geleverd tot dit bewust-

wordingsproces. Dat onze bevolking tot de oplossing van deze vaak zeer dramatische toestanden wil bijdragen, bewijst het succes van oproepen die in een recent verleden door derde-wereldorganisaties werden gedaan en waarop onze bevolking spontaan en vrijgevig heeft gereageerd.

Onze ontwikkelingssamenwerking met derde-wereldlanden heeft trouwens ook tot doel onze solidariteit tot uiting te brengen met die landen die te kampen hebben met armoede en steun nodig hebben in hun sociale en economische ontwikkeling. Om evidente redenen heeft ons land, bij het vastleggen van zijn prioriteiten op dit gebied, steeds een bijzondere nadruk willen leggen op de programma's en projecten in die landen van zwart Afrika waarmee het historische banden heeft. Ook in de toekomst zal ons land dat blijven doen.

Zoals u, zou ik het betreuren dat ingevolge de jongste ontwikkelingen in de Belgisch-Zairese verhoudingen de band tussen dit bewustwordingsproces en onze inspanningen in het kader van de ontwikkelingssamenwerking in het gedrang zou komen.

Ik ga nu in op de precieze vragen van mevrouw Aelvoet. De jongste jaren is gebleken dat een groot aantal ontwikkelingslanden, vooral de armste Afrikaanse landen, af te rekenen hebben met steeds grotere moeilijkheden om hun verplichtingen uit hoofde van hun buitenlandse schuld na te komen.

Een van de eerste gelegenheden waar dit thema op een min of meer gestructureerde manier op internationaal politiek niveau werd behandeld was de Economische Top van Venetië in juni 1987. Het waren toen commissievoorzitter Delors en ikzelf — ik was toen voorzitter van de Europese Raad — die erop hebben aangedrongen dat dit probleem de aandacht zou krijgen die het verdiende.

Te Venetië werd aldus de basis gelegd voor de conclusies van de Economische Top van Toronto in juni van dit jaar. Tijdens die gelegenheid werd immers beslist:

— Een bijzondere schuldenverlichting te overwegen voor ontwikkelingslanden die bereid zijn een op internationaal vlak goedgekeurd aanpassingsprogramma toe te passen;

— Dat de krediteurlanden, naar gelang van hun financiële en wettelijke mogelijkheden, maatregelen zouden nemen ter verlichting van de publieke en gewaarborgde kredieten;

— Dat in dit laatste verband drie opties zouden worden in overweging genomen: een algehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de schuld; een grotere spreiding van de terugbetalingen aan de marktrente; een herschikking over een kortere termijn tegen een concessionele rentevoet; of een combinatie van deze voorstellen.

Overeenkomstig het mandaat van Toronto, heeft sindsdien de Club van Parijs, die alle industrielanden met belangrijke vorderingen op debiteurlanden verenigt, een lijst van drie mogelijke oplossingen opgesteld en de criteria vastgelegd om te bepalen wat onder het begrip «armste landen» dient te worden verstaan.

Uit dit alles concludeer ik dat de internationale Westerse gemeenschap zich nu bewust is van de ernst van het probleem van de schuldenlast van de derde wereld en unaniem bereid is daar iets aan te doen.

De internationale Westerse gemeenschap heeft schema's voor oplossingen uitgewerkt en criteria vastgelegd om te bepalen wie tot de armsten behoort. Zaire valt daaronder.

De Westerse gemeenschap heeft haar eigen inspanningen afhankelijk gemaakt van de strikte naleving door de debiteurlanden van een hervormingsprogramma dat de goedkeuring moet hebben van het IMF en de Wereldbank.

Ons land heeft bij de behandeling van het dossier van zijn buitenlandse debiteurs met dit alles scrupuleus rekening gehouden. Het heeft daarbij steeds voor ogen gehouden dat zijn inspanningen ter verzachting van de schuldenlast van de derde wereld de lokale bevolking ten goede moet komen. Ik kom daar later op terug.

Ik heb reeds herhaaldelijk gezegd — en vandaag doe ik dat nogmaals — dat, voor een goed begrip van onze houding, een duidelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen de leningen

van Staat tot Staat enerzijds en de gewaarborgde handelsschuld anderzijds.

In de geest van de conclusies van Toronto, heeft de Belgische Ministerraad op 21 oktober 1988 beslist gedurende tien jaar kwijtschelding te geven van de terugbetalingen van leningen van Staat tot Staat, die overigens reeds aan een zero-interestvoet waren toegekend.

Deze maatregel zou gelden voor de armste landen van Afrika ten zuiden van de Sahara — volgens internationale criteria — die een door het IMF of de Wereldbank aanvaard aanpassingsprogramma hebben aanvaard.

Dit betekent een kwijtschelding voor een totaal bedrag van 1 625 miljoen, waarvan 989 miljoen ten gunste van Zaïre voor de periode 1988-1997.

De weerslag van deze beslissing op de begroting van ons land is zeer beperkt: 30 miljoen in 1988, 39 miljoen in 1989 en 51 miljoen in 1990. Deze inspanning wordt belangrijker in de periode van 1991 tot 1997. Ik leg er de nadruk op dat deze beslissing van de Ministerraad volkomen aansluit bij de internationaal afgesproken schema's.

In verband met de gewaarborgde commerciële leningen heb ik er tijdens mijn bezoek aan Zaïre geen twijfel over laten bestaan dat de Belgische regering ter zake nog geen beslissing heeft genomen en dit vraagstuk nog in studie heeft, zowel intern als in het kader van de Club van Parijs. Ik verwijs naar het Belgisch-Zaïrees slotcommuniqué, dat werd gepubliceerd na afloop van de grote gemengde commissie en van mijn bezoek en dat ter zake aan duidelijkheid niets te wensen overlaat.

Wel heb ik tijdens gesprekken de drie mogelijke opties uiteengezet: optie A: kwijtschelding van 1/3 en herschikking van 2/3 over 14 jaar, met een respijtermijn van acht jaar en een marktrentevoet; optie B: herschikking over 25 jaar met respijtermijn van veertien jaar en een marktrentevoet; optie C: herschikking over veertien jaar met een respijtermijn van acht jaar en een concessionele rentevoet die 3,5 pct. onder de marktrente ligt of de helft van die marktrentevoet bedraagt als die lager is dan 7 pct.

Voor de volledigheid zij aangestipt dat deze drie opties in het kader van de Club van Parijs zijn uitgewerkt.

Ik heb een persoonlijke voorkeur uitgesproken voor optie B, die trouwens ook door een interdepartementale werkgroep in ons land, met vertegenwoordigers van de diensten van Economische Zaken, Begroting, Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel, Ontwikkelingssamenwerking, Financiën en Delcredere werd aangeprezen.

Onder meer budgettaire redenen liggen ten grondslag aan onze voorkeur voor optie B.

In deze context maak ik tenslotte nog een laatste opmerking. Persoonlijk ben ik eigenlijk voorstander van een verruimde B-optie voor Zaïre. Deze zou inhouden dat de intresten in lokale munt worden terugbetaald. Deze gelden kunnen dan op hun beurt, in het kader van onze ontwikkelingshulp aan Zaïre, worden aangewend voor arbeidsintensieve projecten in rurale en stedelijke milieus.

Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat mijn antwoord op de interpellatie van mevrouw Aelvoet volledig en geldig is en ik hoop dat wij, onder meer op basis van deze elementen, opnieuw tot een meer harmonische relatie met Zaïre zullen komen. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Aelvoet.

Mevrouw Aelvoet. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de Eerste minister voor zijn antwoord. Met betrekking tot het tweede deel van mijn vraag, namelijk over de problematiek van de Zaïrese schuldenlast, heeft hij eigenlijk herhaald wat hij in de Kamer heeft verklaard, zonder nieuwe elementen toe te voegen. Met betrekking tot het eerste deel van mijn vraag,

namelijk over de actuele gebeurtenissen, heeft hij wel het nieuws gebracht dat de « verhelderingsmissie » morgen reeds aankomt.

Ik heb alle begrip voor de situatie van iemand die nu namens de regering het woord moet voeren, maar ik vind het problematisch dat de Eerste minister helemaal niet is ingegaan op een voor mij wezenlijk punt van de interpellatie: het onderzoek naar de verantwoordelijkheid van de verschillende partijen in het spel bij het opnieuw bekijken van de schuld.

Het is voor mij van zeer groot belang dat de schuld en de herschikking ervan, precies in het kader van de zo mooie verklaringen van de mensenrechten, waarover men het principeel wel eens is, ook concreet een hefboom is in een reël te voeren politiek. Ter zake zijn er al zeer interessante « denkpijpen » aangereikt door mensen zoals Susan George. Zij zegt dat precies deze problemen in de noord-zuidrelaties kunnen worden aangegrepen als een hefboom om de economie van de ontwikkelingslanden in een andere richting te laten evolueren, waarbij men aan de eigen noden tegemoetkomt, zonder een nationale uitverkoop te houden. De herschikking van de schuldenlast kan ook een instrument zijn om bij te dragen tot de democratisering, want dit is in ontwikkelingslanden ten eerste nodig.

Als men de verklaring van de mensenrechten van concrete politieke vraagstukken loskoppelt, *in casu* de schuldherschikking, dan komt men er nooit. Ik ben vaak genoeg in ontwikkelingslanden geweest om te weten dat de situatie daar maar geleidelijk aan kan evolueren, maar elk stukje resultaat dat men kan veroveren, moet men met beide handen aangrijpen.

Dat kan slechts met de erkenning van de rol die een ieder reël heeft gespeeld en met het nauwkeurig formuleren van de wijze waarop men aan een andere toekomst wil bouwen. Het spijt me dat ik daarover geen enkel element in uw antwoord heb gevonden, mijnheer de Eerste minister. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

INTERPELLATION DE M. BOCK AU SECRETAIRE D'ETAT AUX AFFAIRES EUROPEENNES ET A L'AGRICULTURE SUR « LE PROBLEME DE LA BRUCELLOSE ET SES GRAVES CONSEQUENCES POUR L'AGRICULTURE ET LA SANTE »

INTERPELLATIE VAN DE HEER BOCK TOT DE STAATS-SECRETARIS VOOR EUROPESE ZAKEN EN LANDBOUW OVER « DE BRUCELLOSEPROBLEMATIEK EN DE ZWARE GEVOLGEN ERVAN VOOR DE LANDBOUW EN DE GEZONDHEID »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Bock au secrétaire d'Etat aux Affaires européennes et à l'Agriculture sur « le problème de la brucellose et ses graves conséquences pour l'agriculture et la santé ».

La parole est à l'interpellateur.

M. Bock. — Monsieur le Président, je tiens, tout d'abord, à remercier M. le secrétaire d'Etat d'avoir accepté d'entendre mon interpellation aujourd'hui.

En tant que bourgmestre d'une commune rurale, je suis frappé par le nombre d'ordres d'abattage que je dois signer pour du bétail atteint de brucellose bovine et ce afin de lutter contre cette maladie.

La brucellose est devenue un problème pour l'agriculteur. S'il n'y est pas remédié rapidement, il deviendra un véritable drame.

Depuis plus de vingt ans, le département de l'Agriculture, dont vous êtes actuellement responsable, mène la lutte contre la brucellose. Bon an, mal an, au cours des vingt dernières

années, des sommes importantes — 500 millions de francs — y ont été consacrées et, vaille que vaille, des mesures ont été prises. Le résultat de tous ces efforts est cependant très faible. On peut même dire que la situation a actuellement tendance à s'aggraver. On constate même une progression de la maladie depuis 1982-1983. De nombreux bovins ont été abattus. J'ai pu rassembler, pour la province de Luxembourg, les chiffres suivants: en 1983, 2 639 bovins ont été abattus; en 1984, 3 399; en 1985, 3 543; en 1986, 4 043; en 1987, 5 054; pour l'année 1988, le nombre de bovins abattus s'élève à 3 078. Ce chiffre porte la probabilité, pour 1989, à plus de 6 000 abattages. L'importance de ces pertes prouve que l'argent dépensé depuis vingt ans, plusieurs milliards, n'a pas porté ses fruits.

De 1983 à 1988, le nombre des bovins abattus a doublé. La brucellose est donc un problème grave qui se pose à deux niveaux.

Les départements de la Santé publique et de l'Agriculture sont, en effet, concernés par ce problème. Pour ce qui relève de la Santé publique, on peut dire que la brucellose est une maladie transmissible à l'homme. Elle peut entraîner des conséquences graves et laisser des séquelles. Elle peut être contractée par contact direct mais, à cet égard, les agriculteurs et les vétérinaires ne sont pas les seules personnes concernées. On a, en effet, pu constater que des bouchers et même des particuliers étaient atteints. Le lait non pasteurisé peut également être un facteur de transmission de la maladie, de même que les dérivés du lait, tels que le beurre, le fromage ou le yaourt qui contiendraient des brucellas vivants lorsque ces produits n'ont pas été stérilisés.

Dans les secteurs de l'agriculture et notamment de l'élevage, vous le savez probablement mieux que nous, des pertes énormes sont dues aux avortements, à la mort des veaux, aux répercussions sur l'état général des bovins adultes, l'amaigrissement engendrant, en effet, des diminutions de production de lait et la disparition d'un potentiel génétique, obtenu après des années d'efforts, de sélection et de sacrifices.

Des pertes fort importantes sont également dues au statut sanitaire de la Belgique et, en tous cas, de certaines de ses Régions qui seront, je crois, délimitées, en 1992, et qui se verront interdire l'exportation, y compris des produits laitiers, s'il y a des foyers brucelliques. En 1987, vous avez proposé une loi au Parlement, qui l'a votée après l'avoir modifiée, pour renforcer les contraintes et les contrôles. Il a également été proposé un plan de lutte qui était, aux dires des intéressés, nécessaire et bien fait.

Ce renforcement des mesures portait d'ailleurs les estimations de l'intervention de l'Etat, si mes renseignements sont exacts, à 610 millions de francs, pour l'année 1987.

Au cours de la même année, s'est créé le Fonds pour la santé et la protection des animaux, fonds constitué par le prélèvement d'une taxe sur les animaux de boucherie. Les sommes ainsi recoltées se révèlent, aujourd'hui encore, insuffisantes.

Mais en 1988, votre département, c'est-à-dire l'Etat, a fortement diminué sa participation financière à cette lutte et, ce qui est pis, dans la province de Luxembourg, les primes ne sont plus payées depuis plus de huit mois.

A quelques mois de l'échéance européenne, réduire l'intervention de l'Etat dans la lutte contre une maladie qui progresse, en Région wallonne en tout cas, est vraiment une faute.

Dans le même temps où la prime d'abattage pour une bête adulte est plafonnée à 22 000 francs, les efforts des scientifiques et des agriculteurs dans le domaine de la génétique ont amélioré la qualité du cheptel de manière telle que la perte subie par l'éleveur va croissant.

Pour un éleveur de « blanc-bleu-belge », la prime à l'abattage peut être estimée à plus ou moins 25 000 francs pour une bête adulte, et à quelque 8 000 francs seulement pour un jeune bovin, âgé de moins d'un an.

Ces primes accordées lors de l'abattage sont taxées par les contributions, partiellement, je le concède, mais je crois cependant utile de le rappeler.

Le calcul est aisé: pour un troupeau de plus ou moins 100 têtes, cela correspond à une perte de plus ou moins 2 millions de francs.

Il y a donc lieu d'éviter à tout prix de réaliser des ventes irrégulières qui accroissent encore l'augmentation constante de l'impact de la maladie.

Pourquoi, dans des pays comme le grand-duché de Luxembourg ou l'Allemagne, l'évolution des foyers de brucellose et du nombre de bêtes atteintes est-elle aussi réduite?

Tout simplement parce que, dans ces pays, les mesures adéquates ont été prises.

Pour réussir une éradication valable, il faut obtenir la collaboration de l'éleveur et, pour cela, nous pensons qu'il n'y a pas 36 solutions: il faut minimiser ses pertes, en indemnisant correctement l'agriculteur une fois pour toutes, et ce, dans des délais raisonnables.

En trois ans de temps, l'état sanitaire des animaux aura retrouvé la même qualité que celle des élevages du grand-duché de Luxembourg ou de l'Allemagne.

Je voudrais, si vous le voulez bien, vous poser quelques brèves questions.

En premier lieu, j'aimerais savoir quelle part représente l'élevage des bovins dans notre produit national brut? Combien l'Etat a-t-il effectivement prélevé sur le budget national, en 1987, pour lutter contre la brucellose? 600 millions, je crois.

Quelle part du budget propre de l'Etat sera affectée, en 1988, à cette lutte?

Pensez-vous qu'il soit sage de continuer à réduire fortement l'intervention de l'Etat, au lieu de redoubler d'efforts et de concentrer — je pèse mes mots, monsieur le secrétaire d'Etat — sur un bref moment, tous les moyens pour éradiquer la brucellose?

Quelles mesures comptez-vous prendre, dans l'immédiat, pour que les primes soient payées d'urgence?

Que comptez-vous faire pour favoriser la seule façon qui existe de sauver cette agriculture, c'est-à-dire indemniser justement et rapidement l'agriculteur?

La province de Luxembourg, monsieur le secrétaire d'Etat, compte deux circonscriptions, la vingt-quatrième et la vingt-cinquième. Votre administration y dispose de deux inspecteurs vétérinaires. L'un est en congé de maladie depuis le début de 1988, à la suite d'une opération à cœur ouvert. L'autre est seul, tout seul, monsieur le secrétaire d'Etat, pour l'ensemble du Luxembourg, frappé, comme je vous le disais, probablement par quelque 350 foyers de brucellose.

La lutte contre la brucellose ne représente pas son seul travail, il doit également s'occuper, et vous le savez, de celle contre la rage. Il est aussi chargé de maintenir un état sanitaire convenable, en matière de tuberculose et de fièvre aphteuse.

Pour chaque exportation, il doit veiller aux formalités administratives et organiser les réunions de service avec les praticiens. Bref, on peut se demander comment un homme peut assurer seul, sur une immense province comme le Luxembourg, l'état sanitaire de plus de 350 000 bovins, et je me limite à cette catégorie.

Je me pose d'ailleurs une question et, si vous le permettez, je vous demanderai, monsieur le secrétaire d'Etat, comment vous pouvez être informé dans ces conditions des problèmes et de l'état sanitaire du cheptel, au Luxembourg.

Quelles solutions votre administration vous suggère-t-elle?

Comme je vous l'ai dit, nous sommes, au Luxembourg et probablement en Wallonie, très inquiets eu égard au développement croissant et catastrophique de la brucellose.

A quelques mois du grand marché — les chiffres le montrent — la situation ne fait qu'empirer. Maintenant, chaque Région sera responsable de l'état sanitaire des animaux. Les possibilités d'exportation, y compris en matière laitière, vont être ruinées. Toute la Wallonie, et plus spécialement les régions agricoles du sud-est, vont en souffrir de manière dramatique.

Le membre de l'Exécutif régional wallon, ayant dans ses attributions l'agriculture, vient d'ailleurs de menacer le gouvernement national. Il écrit: « Je veux provoquer le National. » Il constate lui-même que « les centaines de millions dépensés ne servent à rien ». Vous avez bien entendu: « à rien! »

Il affirme d'ailleurs qu'il n'y a pas d'éradication de la brucellose, fléau wallon. Il poursuit: « Est-ce calculé? » Il répond: « Je suis disposé à le croire. On n'a pas lésiné sur les moyens quand il s'est agi d'éliminer la peste porcine en Flandre. »

Ces réflexions du membre de l'Exécutif régional wallon m'incitent à vous poser quelques questions.

Pourriez-vous dire au Sénat comment est organisé administrativement le Service vétérinaire et d'élevage de votre ministère?

De quel rôle linguistique relèvent le directeur général, l'inspecteur général, le directeur de l'Elevage, le directeur du Service vétérinaire?

Nous pourrions ainsi vérifier la situation administrative.

Quoi qu'il en soit, monsieur le secrétaire d'Etat, au-delà de ces préoccupations, il y va de l'avenir d'une Région pour laquelle l'agriculture compte énormément. Il y va surtout du sort et de l'existence de familles entières, vouées à l'agriculture.

Sont-elles exactes ces impressions qui se répandent, à savoir que toutes les Régions ne sont pas traitées de la même façon, donc avec la même justice et la même prévenance?

L'Etat doit mériter la confiance de ses citoyens. Pour ce faire, il est indispensable que l'Etat soit juste à l'égard de tous et qu'il prenne vite et bien les meilleures mesures qui s'imposent.

Les querelles, qui se développent entre les Exécutifs national et régional, mettent en péril la confiance des citoyens. De grâce, prenez donc les mesures qui s'imposent afin que cessent les dissensions entre les membres des Exécutifs régional et national ayant en charge les problèmes agricoles.

Cela non plus n'est pas bon pour le pays et d'autant moins que, dans le domaine de la brucellose et de l'agriculture, la querelle oppose des membres d'une même famille politique.

Vous êtes en même temps le secrétaire d'Etat à l'Agriculture et aux Affaires européennes. L'occasion m'est donnée, à ce propos, de montrer combien votre action pour l'Europe, et pour l'agriculture, vous contraint à prendre les mesures que je réclame.

Dans quelques mois, le marché unique rendra impossible, pour les Régions où le problème de la brucellose n'aura pas été réglé, l'exportation de quoi que ce soit de notre production.

Ce sera la ruine des agriculteurs qui seront touchés et une perte également pour l'Etat belge.

Si un remède radical et immédiat n'est pas apporté, les chiffres nous prouvent que la brucellose sévira pratiquement dans toutes les régions de Wallonie et d'ailleurs et s'étendra dans les autres provinces belges, puisque la Région correspond à la province. Quant à l'argent dépensé, comme par le passé, il n'aura servi à rien.

L'exemple du grand-duché de Luxembourg est éloquent. Or, il est possible de l'imiter.

Je veux bien concéder que, pour les exploitations de « bleu-blanc », les indemnités seront plus coûteuses et que, dès lors, des mesures d'accompagnement peuvent être prises.

En ce qui nous concerne, et bien que nous fassions partie de l'opposition, nous sommes prêts à assumer nos responsabilités, à vos côtés, monsieur le secrétaire d'Etat, pour vous aider à prendre les mesures pratiques qui permettraient, une fois pour toutes, de résoudre le grave problème de la brucellose qui ruine nos agriculteurs. Ils le méritent d'autant plus, que la qualité de leur bétail est bonne, ce qui veut dire qu'ils ont consenti des efforts coûteux, depuis de nombreuses années, pour l'améliorer.

Les chiffres sont les chiffres et l'évolution galopante de la brucellose est telle que, face à la réalité, il faut immédiatement prendre les mesures que la situation réclame.

Je vous ai proposé une collaboration et je vous livrerai tout d'abord une suggestion, sur la base de la remarque que voici:

la brucellose se développe très rapidement. Le nombre de foyers est en croissance constante, pas seulement selon un rythme arithmétique, mais sans doute selon un rythme logarithmique. Il faut donc arrêter rapidement la croissance et abaisser le nombre de foyers à 1 p.c. maximum. Pour ce faire, des mesures d'accompagnement doivent être prises et les dispositions de lutte, proposées l'année dernière, appliquées. L'indemnisation à la valeur réelle coûtera cher, c'est un fait, mais elle est inévitable. Le coût sera encore plus élevé encore si la progression n'est pas arrêtée immédiatement. Chaque jour qui passe augmente les risques d'application de la solution coûteuse qui s'ensuivra.

Je vous proposerai de décréter une aide réelle, une indemnisation correcte et rapide dans un délai court: un an à un an et demi. Dans ces conditions, personne ne traînera puisque, au terme de ce délai, les mesures favorables risquent de ne plus être prévues. Il serait peut-être utile de mettre en place une commission qui établirait la liste des foyers brucelliques dangereux, là où, par exemple, des avortements brucelliques sont décelés. Cette mesure, prise immédiatement, pourrait se prolonger en 1989 jusqu'à la mise en pâture en 1990.

Ces quelques suggestions, monsieur le secrétaire d'Etat, me semblent d'autant plus justifiées que l'argent dépensé dans la lutte contre la brucellose l'est sans résultats.

En conclusion, je vous demande de prendre la décision d'indemniser équitablement les agriculteurs victimes de la brucellose et de veiller à ce que des primes, équitables également, soient payées rapidement, et non plus avec huit ou neuf mois de retard, d'autant plus que ces primes accordées aux agriculteurs sont, je le répète, taxées partiellement par le fisc.

Vous aurez ainsi rendu service à l'agriculture, vous aurez évité des drames dans les familles d'agriculteurs et vous aurez contribué à protéger la santé.

Je vous remercie d'être attentif à ces propositions et, mieux encore, de les appliquer d'urgence.

M. le Président. — La parole est à M. De Keersmaeker, secrétaire d'Etat.

M. De Keersmaeker, secrétaire d'Etat aux Affaires européennes et à l'Agriculture, adjoint au ministre des Relations extérieures. — Monsieur le Président, les réflexions émises par M. Bock dans le cadre de son interpellation me donnent l'occasion de faire une mise au point sur la situation de la brucellose dans le secteur bovin en Belgique et de préciser les moyens mis en œuvre pour lutter contre ce fléau.

Sa préoccupation est la mienne et le Parlement comme le gouvernement ont une responsabilité commune en la matière.

Le sénateur Bock m'a interrogé sur l'importance du secteur bovin par rapport à l'ensemble de la production agricole.

Le secteur animal représente une part importante du secteur agricole puisqu'il atteint, en valeur, les deux tiers de la production agricole qui se chiffre annuellement à 220 à 250 milliards selon les années et la conjoncture.

Ainsi, 1987 était moins bon que 1986 mais 1988 sera meilleur.

Dans l'ensemble de la production animale, le secteur bovin représente 41,4 milliards pour le lait, soit 17,9 p.c. de la production agricole, et 49,5 milliards pour la viande, soit 21,4 p.c. de la production agricole.

Les productions bovines correspondent donc à près de 1 p.c. — 0,9 p.c. exactement — du produit national brut; c'est dire l'importance du secteur.

La brucellose constitue une menace pour ce secteur vital de notre économie. Micro-économiquement, cette maladie affecte la rentabilité des entreprises et vous en avez d'ailleurs expliqué les raisons. Macro-économiquement, elle représente également une menace pour l'exportation des bovins et de leurs produits car nos voisins risquent de fermer leurs frontières. Enfin, la brucellose est transmissible à l'homme. Chez l'animal, cette maladie est très difficile à combattre et il n'existe aucun traitement pharmaceutique ni aucun vaccin qui assure une immunité

complète. La seule méthode de lutte est donc l'abattage des animaux atteints pour éviter que la maladie ne se propage.

Vous m'avez aussi interrogé, monsieur Bock, au sujet des résultats des actions menées dans le passé. Je nierais la vérité si je vous répondais que tout a été parfait. J'en veux pour seule preuve le fait que nous avons récemment modifié les moyens et les structures permettant de combattre cette maladie. Mais il ne faut rien exagérer et il est important, à cet égard, d'établir quantitativement la portée de ce fléau.

Les mesures prises jusqu'à présent ont permis d'assainir notre cheptel à près de 99 p.c. Depuis 1980, le nombre de foyers oscille entre 300 et 500 par an, le nombre d'animaux abattus varie entre 18 000 et 26 000 par an et les indemnités d'abattage s'élèvent à environ 470 millions par an. Par rapport au nombre d'exploitations, qui est de 66 100, le nombre de foyers représente donc moins de 1 p.c.

De même, par rapport au nombre de bovins, qui est de 3 079 000, le nombre de bêtes abattues au cours de cette même période représente également moins de 1 p.c.

Malheureusement, cet unique pourcent continue malgré tout à faire peser une grave menace sur le secteur.

Nous manquons de bases juridiques adaptées pour combattre efficacement cette maladie. C'est pourquoi nous avons soumis au Parlement un projet de loi, concernant la santé des animaux, qui fut adopté le 24 mars 1987. Il impliquait également la mise en place du Fonds pour la santé et la protection des animaux. Vous y avez d'ailleurs fait allusion.

C'est aussi la raison pour laquelle nous avons pris, à la date du 24 décembre 1987, un arrêté royal relatif aux vices rédhibitoires dans les ventes ou échanges d'animaux domestiques. La brucellose est maintenant considérée comme une maladie donnant lieu à réhabilitation, ce qui n'était pas le cas auparavant. En exécution de cette loi de 1987, nous avons pris un arrêté royal à la date du 20 janvier 1988, modifiant celui du 6 décembre 1978 relatif à la lutte contre la brucellose. Ce nouvel arrêté permet une lutte à la fois plus efficace et beaucoup plus contraignante sur le terrain.

Toujours en exécution de cette même loi, nous avons pris un arrêté ministériel en date du 8 avril 1988, afin d'organiser la mise en œuvre de la vaccination dans des circonstances exceptionnelles et limitées. En effet, la vaccination ne peut être pratiquée de manière généralisée, parce qu'elle n'assure pas l'immunité garantie et complète.

Nous allons organiser, par arrêté royal et par arrêté ministériel, la mise en place de centres d'engraissement reconnus. Cette proposition a déjà obtenu l'accord du conseil du Fonds, et j'attends l'accord de mon collègue du Budget pour mettre ce projet à exécution. Cela répond à votre souci de limiter les dégâts pour les producteurs qui, indépendamment de la prime de 22 000 francs que vous estimez insuffisante, pourront accroître dans ces centres d'engraissement reconnus la valeur des animaux en boucherie.

Sur la base de cette nouvelle réglementation, un nouveau plan de lutte a été approuvé par le conseil du Fonds pour la santé et la production des animaux. Au cours de l'hiver passé, le premier volet de ce plan a été exécuté. Il comportait l'organisation d'une lutte zonale et la mise à disposition d'équipes sanitaires composées d'un vétérinaire et d'un technicien. Actuellement, douze équipes fonctionnent, dont quatre dans la province de Luxembourg, quatre dans la province de Liège, deux dans la province de Namur, une dans la province de Hainaut et une à l'Institut national de recherches vétérinaires.

Cette lutte sera encore intensifiée, en fonction de l'évaluation de ce qui a déjà été fait. Le déploiement complet des équipes sanitaires sera activé et la surveillance de l'application stricte des mesures de séquestration dans les foyers sera placée sous la responsabilité des inspecteurs vétérinaires. Le contrôle de la commercialisation du bétail sera renforcé dans l'ensemble du pays pour annihiler le commerce frauduleux, offrir de meilleures garanties à l'acheteur et empêcher la diffusion de la maladie.

Le contrôle du commerce sera organisé au cours de l'hiver à différents stades : transport, marchés publics et privés, exploita-

tions d'origine, etc., aussi bien dans le nord que dans le sud du pays.

Lors de la constatation des infractions, outre la personne responsable de l'animal, seront impliquées toutes les personnes qui sont intervenues dans la commercialisation non réglementaire, à savoir les acheteurs, les transporteurs et les vendeurs.

Vous m'avez demandé quels étaient les moyens financiers mis en œuvre et quelles avaient été les modalités de modification de cette politique à partir de 1988, sur la base du dispositif de la loi de 1987.

Avant 1988, les moyens budgétaires consacrés à la lutte contre la brucellose provenaient exclusivement du budget du ministère de l'Agriculture. En 1987, ils étaient de 671,5 millions pour l'ensemble de la filière bovine, dont 471,6 millions pour les indemnités d'abattage par suite de brucellose. Depuis 1988, et après la mise en œuvre des modifications, sont venus s'ajouter à l'effort budgétaire de l'Etat, qui est resté constant, les versements en provenance du Fonds de la santé et de la protection des animaux, si bien que les moyens disponibles pour lutter contre les maladies des bovins ont été portés à 892,7 millions dont 652,8 millions pour les indemnités d'abattage « brucellose ».

La masse budgétaire a donc été augmentée grâce aux moyens financiers résultant du paiement de cotisations dans le cadre du Fonds, et ce dans le but de réaliser une politique décidée par concertation entre les représentants des pouvoirs publics, d'une part, et du secteur, d'autre part.

L'analyse du travail à réaliser a été effectuée au sein de groupes de travail par secteur, comme par exemple le secteur bovin.

La participation du secteur à la répartition des moyens financiers, comme cela se pratique depuis de nombreuses années dans des pays voisins, comme les Pays-Bas et l'Allemagne et ainsi que l'institutionnalisation de la participation active des représentants du secteur lui-même dans le cadre du conseil du Fonds ne peuvent qu'avoir des effets bénéfiques.

Sur le plan de l'effort budgétaire, nous devons mentionner que les vacations des vétérinaires agréés, qui n'avaient plus été augmentées depuis 1976, ont été adaptées, afin d'assurer une meilleure collaboration de ceux-ci en passant de 95 francs par visite — ce qui, je l'avoue, était insuffisant — à 400 francs et de 30 francs par animal à 50 francs.

Je souligne qu'un effort particulier est entrepris au niveau de mon administration, afin d'accélérer au maximum le versement des indemnités et je suis personnellement intervenu dans ce sens.

Je tiens à rappeler à cet égard que, pendant le traitement administratif du dossier, les agriculteurs qui le désirent peuvent obtenir un crédit de soudure bénéficiant d'une subvention-intérêt de 5 p.c. à charge du Fonds d'investissement agricole pendant six mois.

Vous avez également posé la question de savoir pourquoi la situation s'était depuis longtemps assainie dans des pays voisins, tels que l'Allemagne par exemple. Cela s'explique certainement par la structure de leur secteur agricole qui est moins dense que le nôtre. Les entreprises agricoles plus distantes les unes des autres que dans notre pays sont aussi de dimensions plus faibles. Avant la mise en application des quotas, leur cheptel était à prédominance laitière. La liste de ces considérations n'est pas limitative.

La traditionnelle discipline de nos voisins germaniques est peut-être à la base de l'assainissement de la situation.

La situation dans la province de Luxembourg est difficile en raison de l'absence, pour cause de maladie, de l'inspecteur vétérinaire de Libramont, ce qui contrarie l'efficacité de notre action, mais un inspecteur intérimaire sera prochainement désigné.

Il convient aussi de signaler que, depuis le début de l'année, quatre équipes sanitaires, comprenant un médecin-vétérinaire et un aide technique, ont été désignées dans la province de Luxembourg pour encadrer efficacement la lutte contre la brucellose.

Le laboratoire de dépistage de la Fédération de lutte du Luxembourg réalise les analyses sérologiques « brucellose » pour tous les bovins de la province au cours de cet hiver.

Le nombre cité de 350 foyers pour cette province doit être nuancé. En réalité, 178 foyers sont contrôlés officiellement et 173 exploitations le sont pour suspicion ou suspension de statut. Les informations dont je dispose quant à la situation dans la province de Luxembourg, me sont fournies par le Service de l'inspection vétérinaire et par les équipes œuvrant sur le terrain. Cette information fait partie de leur mission. Vous m'avez questionné sur le fonctionnement de ce service. Il est chargé de contrôler la situation sanitaire sur le terrain et d'en faire rapport au ministre. Dans ses missions, il est assisté par des médecins-vétérinaires agréés. Ces derniers sont au nombre de 3 591 pour l'ensemble du pays.

Outre un service central, dirigé par un inspecteur général assisté de deux directeurs et comprenant six vétérinaires, le pays est divisé en 24 circonscriptions dirigées par un inspecteur-vétérinaire.

Ce service travaille en collaboration étroite avec les fédérations agréées de lutte contre les maladies des animaux, fédérations chargées d'effectuer toutes les analyses biologiques prescrites — sang, lait, etc. — et d'identifier les animaux malades.

Vous prétendez que la somme de 22 000 francs qui est attribuée est insuffisante et non adaptée à la valeur génétique de l'animal. C'est vraisemblablement généralement le cas, mais il faut faire un choix. C'est un point qui est examiné dans le cadre du Conseil du Fonds. Les moyens financiers sont limités.

Il me paraît donc difficile de prendre actuellement en compte vos considérations à propos d'un relèvement de la prime. Il ne faut pas perdre de vue qu'il est possible d'augmenter la valeur « boucherie » de ces animaux, compte tenu des centres d'engraissement envisagés.

La base légale, nécessaire à leur création, ne devrait pas tarder.

On peut également se poser la question de savoir s'il faut assurer l'indemnisation de la valeur totale de ces animaux.

Les maladies du bétail doivent être considérées comme un risque professionnel et le fait de ne pas être assuré et de ne pas pouvoir récupérer la totalité de la valeur, doit être pour l'agriculteur une incitation à des soins d'ordre sanitaire tout particuliers.

Ces considérations ne sont certes pas dépourvues d'intérêt, mais il ne paraît pas possible, compte tenu des moyens dont nous disposons, de remédier à la situation.

Quoi qu'il en soit, les suggestions sont discutées dans des groupes de travail puis au conseil, où elles prennent la forme de propositions qui sont insérées dans un programme que nous tenterons de réaliser avec le budget et le personnel dont dispose le département.

Nous suivons, me semble-t-il, la bonne voie à partir d'une nouvelle base légale et de méthodes de combat intensifiées et dans un cadre qui permet un équilibre des efforts aussi bien entre les secteurs qu'entre les différentes régions du pays.

Vous avez mentionné l'opinion, exprimée dans la presse d'un membre de l'Exécutif wallon, M. Lutgen. Vos observations pourraient faire l'objet d'une interpellation adressée à M. Lutgen ou donner lieu à un dialogue au sein de cette assemblée, puisque M. Lutgen en fait partie et que je suis membre du gouvernement national.

C'est la voie normale. Je n'ai pas d'autre commentaire à donner sinon sur un point. Vous semblez avoir pris à votre compte la déclaration selon laquelle le département aurait, sur les deniers des contribuables, prélevé des sommes pour indemniser le secteur bovin, sommes disproportionnées par rapport aux efforts fournis dans un autre secteur, sous-entendu plus intéressant pour la Flandre. Je ne puis laisser tenir de pareils propos à la tribune sans vous confronter avec les chiffres.

Vous n'ignorez pas, monsieur Bock, qu'un membre de cette assemblée ne peut tenir ce genre de propos car il est payé pour connaître les chiffres exacts et, muni de ceux-ci, il ne pouvait

pas dire ce qu'il a dit s'il a effectivement tenu les propos qu'on lui prête.

En ce qui concerne la brucellose, en termes de montants de primes d'abattage — secteur bovin — pour les années 1986, 1987 et 1988, les chiffres en valeur absolue sont les suivants: pour la Flandre: 230,4 millions; pour la Wallonie: 1 017,1 millions. Cela donne en pourcentage: 18,5 p.c. pour la Flandre et 80,5 p.c. pour la Wallonie. Ces sommes émanent du budget national avec, à partir de l'année 1988, l'appoint des cotisations des producteurs.

Valeur relative de la production bovine: pour le lait: 58 p.c. en Flandre et 42 p.c. en Wallonie; pour la viande: 54 p.c. en Flandre et 46 p.c. en Wallonie. Pourcentages respectifs des cotisations versées: de 55 p.c. à 60 p.c. en Flandre et de 40 p.c. à 45 p.c. en Wallonie. Disproportion considérable dans une certaine direction.

Je rappelle que ces sommes sont à charge du budget national avec un appoint de cotisation pour une seule année, dans la proportion que je viens d'indiquer.

En ce qui concerne la peste porcine, voici les montants relatifs aux primes d'abattage pour les années 1986, 1987 et 1988, en valeur absolue: 336 millions pour la Flandre et 61 millions pour la Wallonie; soit 84,6 p.c. pour la Flandre et 15,4 p.c. pour la Wallonie.

Valeur relative de la production porcine: 93 p.c. en Flandre et 7 p.c. en Wallonie. Pourcentages respectifs des cotisations versées: 93 p.c. en Flandre et 7 p.c. en Wallonie.

De plus, pour ce dernier volet, la Communauté européenne est intervenue à concurrence de 50 p.c. Si vous faites le compte, vous tirerez vous-même la conclusion que la déclaration, qui aurait été faite, est sans aucun fondement.

Je suis heureux de le dire et d'avoir pu vous apporter toutes ces réponses à un moment qui me semble opportun. Je me suis montré aussi objectif que possible. Je souhaite que tous les moyens mis en œuvre puissent porter leurs fruits et que nous puissions, dans les plus brefs délais, constater que nous sommes complètement libérés de cette hypothèque qui menace notre cheptel et donc notre économie agricole dans le secteur de la production animale.

Je terminerai par une réflexion au sujet d'un chiffre.

Il est vrai qu'une augmentation du nombre des abattages a été constatée ces dernières années. Dans la mesure où il s'agit de chiffres récents, ce phénomène constitue un symptôme favorable, significatif du fait qu'une détection plus correcte et plus intense s'opère sur le terrain. Pour ma part, je veillerai à ce que le maximum soit fait pour réussir dans cette lutte.

Je sais que vos préoccupations sont les miennes, monsieur Bock. Je vous félicite pour la façon non polémique et objective dont vous avez mené votre intervention. Je suis tout prêt, lors de l'examen du budget, entamé ce matin à la commission du Sénat, à revenir sur cette situation en effet préoccupante.

M. le Président. — La parole est à M. Bock.

M. Bock. — Monsieur le Président, je tiens à remercier M. le secrétaire d'Etat pour les renseignements qu'il a donnés et le ton qu'il a adopté.

Je me permettrai encore quelques petites remarques utiles.

Vous avez évoqué, monsieur le secrétaire d'Etat, l'arrêté ministériel du 8 avril 1988 relatif à la vaccination.

Le protocole de vaccination, dispose que « lors de chaque vêlage, les placentas et le colostrum des quatre quartiers sont analysés pour la recherche des brucellas. Ces tests sont pratiqués durant une année pour contrôler au moins une fois chaque parturiente ».

Cela démontre une fois de plus que l'application de ces mesures — vous avez cité l'arrêté ministériel du 8 avril 1988 — est pratiquement impossible sur le terrain, votre administration ne pouvant y faire face. Je vous remercie d'avoir bien voulu veiller à ce que l'inspecteur vétérinaire, à qui nous ne pouvons que souhaiter un prompt rétablissement, soit remplacé rapide-

ment. Il faut constater que ces mesures vont encore ajouter une tâche supplémentaire et considérable à votre administration, j'avais omis de l'évoquer tout à l'heure.

Vous avez également parlé des équipes sanitaires. Je tiens à vous féliciter, d'autant plus que ces équipes ont un but et un effet prophylactiques. Elles permettront d'éviter le développement de nouveaux maux, mais elles ne traiteront pas les foyers existants puisque, par définition et intelligemment, vous les avez voulues prophylactiques.

Par conséquent, ce que j'ai dit à l'égard du personnel est toujours d'application: des cadres, des actions supplémentaires dues au protocole de vaccination et des équipes prophylactiques travaillant dans un autre esprit.

Par ailleurs, combien de centres d'engraissement comptez-vous installer dans le pays et par province et combien d'animaux pourront-ils accueillir?

Lorsque vous aurez détecté les nombreux foyers infestés — je vous signale, en effet, que l'on a abattu 36 000 têtes de bétail dans le Luxembourg — se posera la question de savoir quels animaux vous allez placer dans un centre — qui pourrait éventuellement en contenir 300 — où sera-t-il situé et qui prendra les décisions adéquates? En outre, la région où ce centre sera implanté ne sera-t-elle pas déclarée zone à foyer brucelique, rendant par là toute exportation de viande impossible?

Je sais que ce problème est difficile à résoudre et qu'une mesure peut entraîner des conséquences néfastes.

Puisque ces centres seront contrôlés par l'Etat, je vous demande de veiller à ce qu'ils ne soient pas à l'origine d'une impossibilité d'exportation de viande ou de déclassement des exploitations agricoles proches.

Vous accélérerez le paiement, grâce à une intervention de 5 p.c. du Fonds d'investissement agricole, fort bien; mais si vous preniez rapidement des mesures qui permettent l'éradication complète de la brucellose, les subventions que vous y consacrez pourraient profiter à d'autres actions, peut-être tout aussi utiles.

Permettez-moi enfin d'émettre deux remarques.

La maladie des animaux comporte un risque évident, risque qui doit être limité autant que possible. J'estime aussi que s'il faut indemniser l'agriculteur dont le cheptel est frappé par cette maladie, il faut également protéger la population animale indemne, par une éradication complète et veiller à son état sanitaire. En cette matière, votre responsabilité est engagée.

Je me permettrai, tout comme vous, de terminer par une citation. Albert Camus disait que les grandes difficultés des temps qui viennent sont dues au fait d'avoir remplacé le dialogue par le communiqué. Je crois, monsieur le secrétaire d'Etat, que peu de communiqués remplaceront un dialogue tel que celui que nous avons pu avoir ce soir et pour lequel je tiens à vous remercier.

Bien que faisant partie de l'opposition, je puis vous garantir notre collaboration dans la lutte contre la brucellose. La classe agricole mérite que l'on s'occupe d'elle et je pense que nous n'avons pas perdu notre temps en essayant d'apporter des solutions à ce grave problème.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

VOORSTELLEN VAN WET — PROPOSITIONS DE LOI

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De volgende voorstellen van wet werden ingediend:

1° Door de heer Suykerbuyk tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en diensten bij die tarieven, en tot vermindering van de BTW-aanslagvoet van de diensten, gewoonlijk verstrekt door kappers en kapsters;

Les propositions de loi ci-après ont été déposées:

1° Par M. Suykerbuyk modifiant l'arrêté royal n° 20 du 20 juillet 1970 fixant le taux de la taxe sur la valeur ajoutée et déterminant la répartition des biens et des services selon ces taux, et portant diminution du taux de la TVA applicable aux services fournis habituellement par les coiffeurs et coiffeuses;

2° Door de heer Pataer tot wijziging van de artikelen 52 en 59 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966.

2° Par M. Pataer, modifiant les articles 52 et 59 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966.

Deze voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

VOORSTEL — PROPOSITION

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De heer Henrion heeft ingediend een voorstel tot wijziging van de artikelen 26 en 33 van het reglement van de Senaat, met betrekking tot de moties.

M. Henrion a déposé une proposition de modification des articles 26 et 33 du règlement du Sénat, pour ce qui concerne les motions.

Dit voorstel zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Cette proposition sera traduite, imprimée et distribuée.

Het wordt verwezen naar de commissie voor het Reglement.

Elle est renvoyée à la commission du Règlement.

Nous avons ainsi épuisé notre ordre du jour.

Onze agenda is afgewerkt.

Le Sénat se réunira le lundi, 19 décembre 1988, à 14 heures.

De Senaat vergadert opnieuw maandag, 19 december 1988, te 14 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 19 h 35 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 19 h 35 m.)